

CEITEC

Central European Institute of Technology

BRNO | CZECH REPUBLIC

Cesta hmotnostní spektrometrie MALDI-TOF z vědeckých laboratoří do klinické diagnostiky

Mgr. Ondrej Šedo, Ph.D.

CORE122
19. 4. 2024

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE

**OP Research and
Development for Innovation**

1. Základní pojmy

2. Historie a princip MALDI-TOF MS

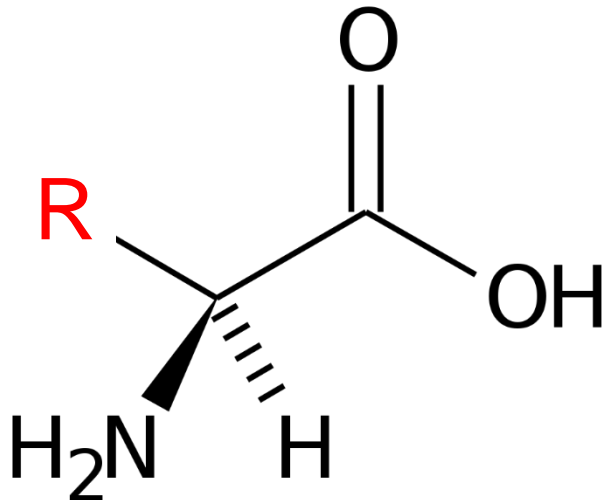
3. Identifikace proteinů pomocí MALDI-TOF MS

4. MALDI-TOF MS profilování v klinické diagnostice

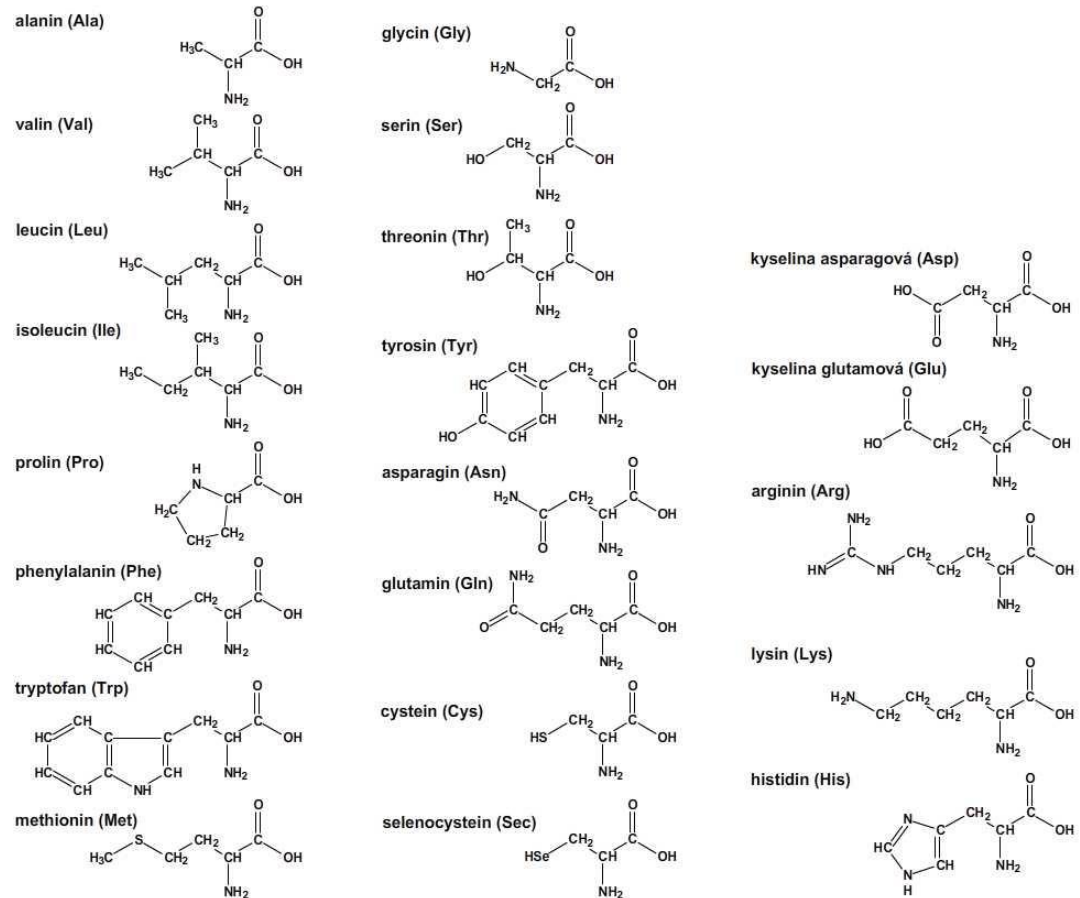
5. Vývoj nové aplikace MALDI-TOF MS profilování

Bílkoviny = Proteiny

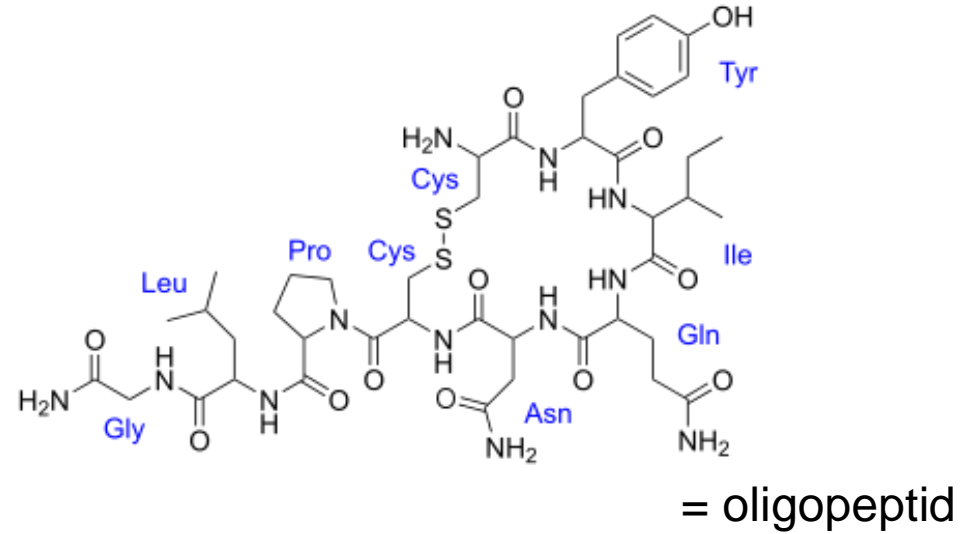
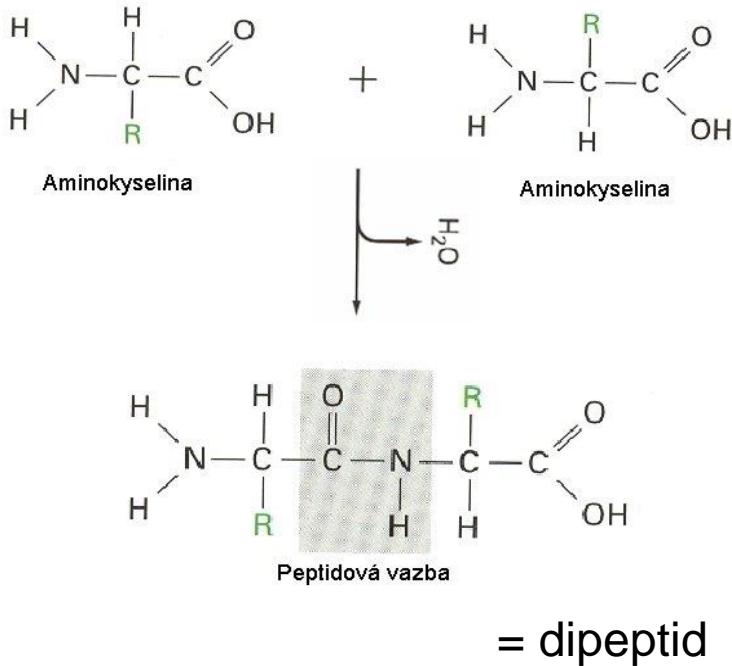
Aminokyselina:

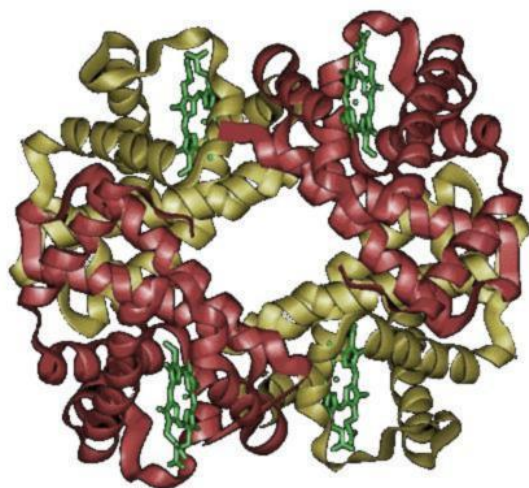

Přehled základních aminokyselin

Peptidová vazba:

= bílkovina/protein

Funkce proteinů:

Stavební (kolagen, keratin)

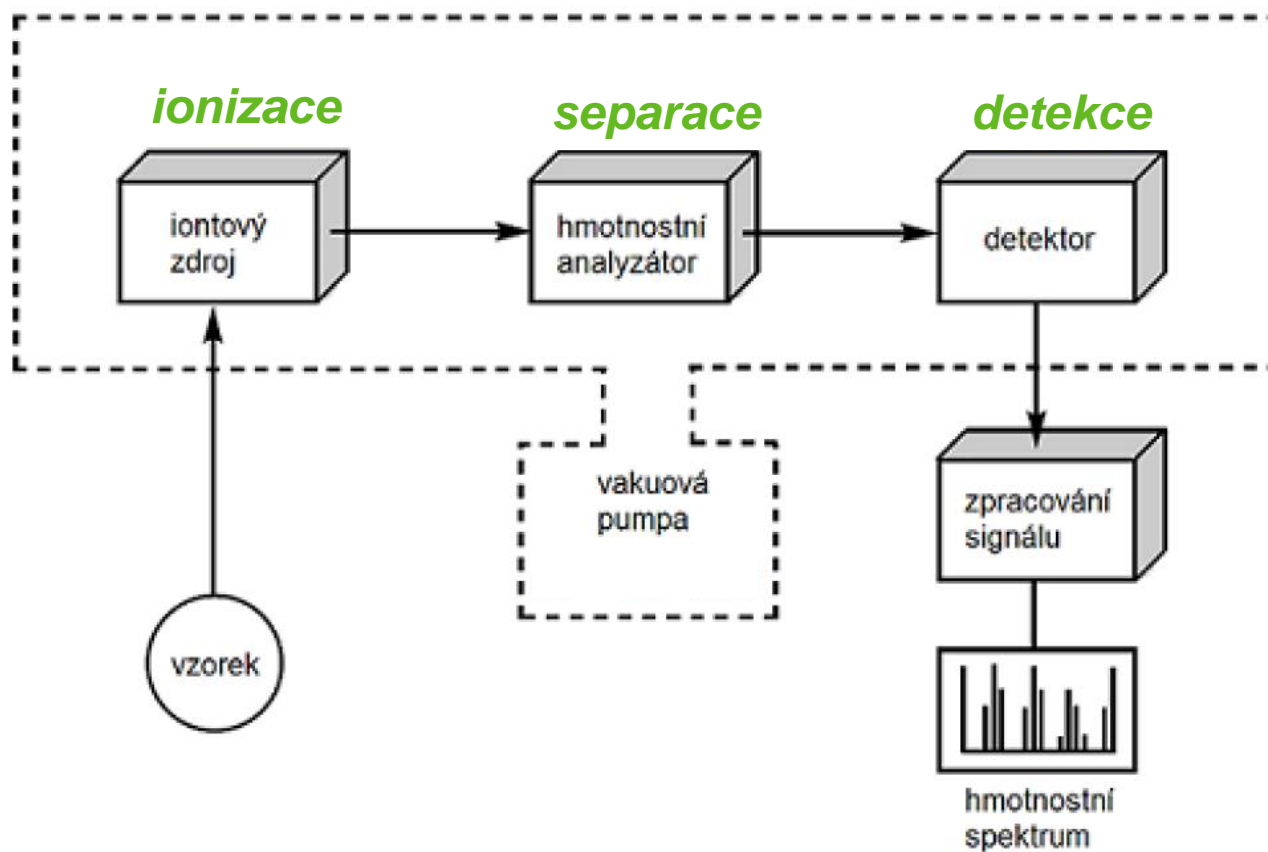
Transportní (hemoglobin)

Katalytické, řídicí a regulační (enzymy)

Ochranné a obranné (imunoglobuliny)

Zajišťující pohyb (aktin, myosin)

Hmotnostní spektrometrie (MS – Mass Spectrometry):

1. Základní pojmy

2. Historie a princip MALDI-TOF MS

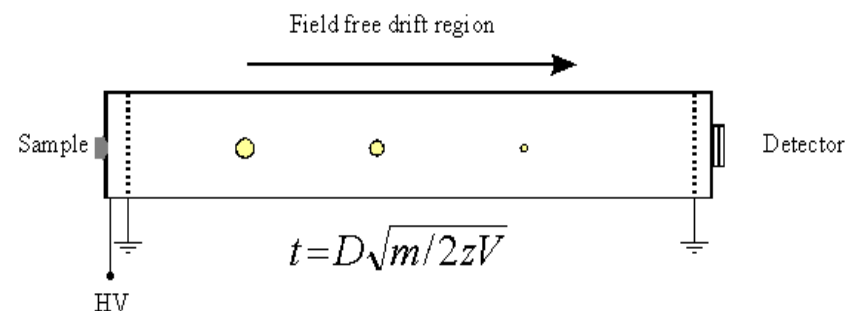
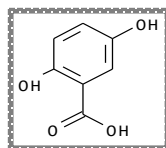
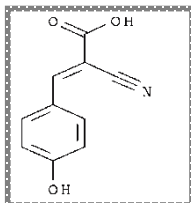
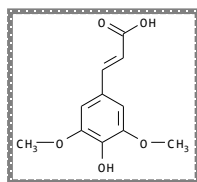
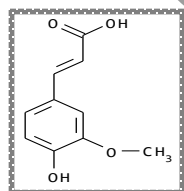
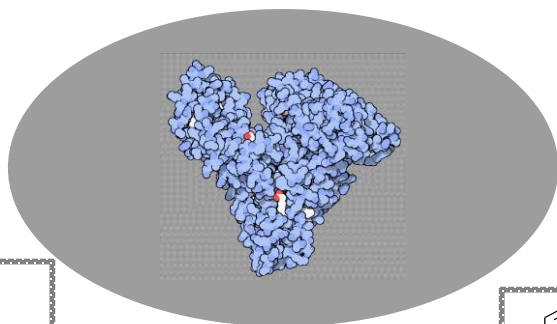
3. Identifikace proteinů pomocí MALDI-TOF MS

4. MALDI-TOF MS profilování v klinické diagnostice

5. Vývoj nové aplikace MALDI-TOF MS profilování

- MALDI-TOF MS = Matrix-Assisted Laser Desorption/Ionization - - Time of Flight Mass Spectrometry

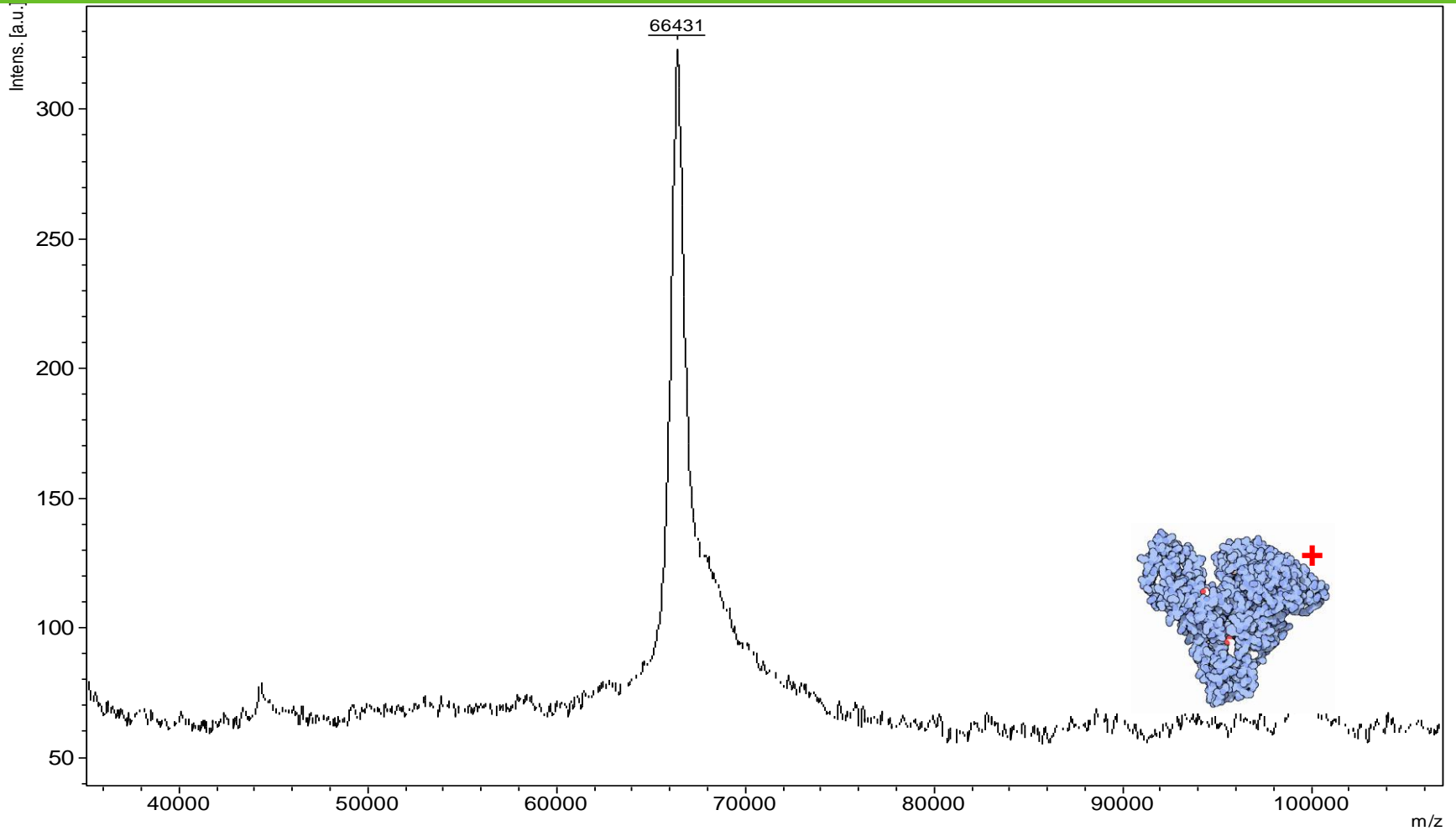
Hmotnostní spektrometrie s laserovou desorpcí a ionizací
s průletovým analyzátozem

Princip MALDI-TOF MS

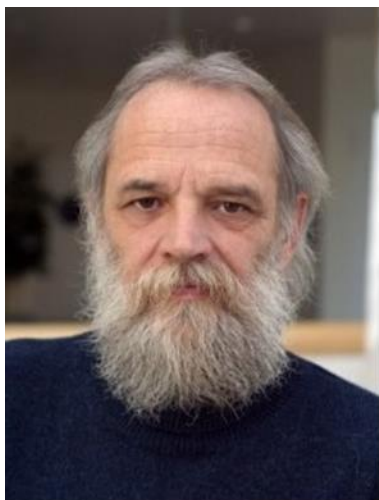
Analýza intaktních molekul

Hmotnostní spektrum

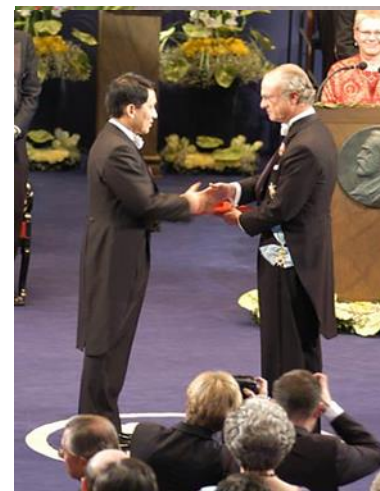

Princip MALDI-TOF MS

Objevitelé

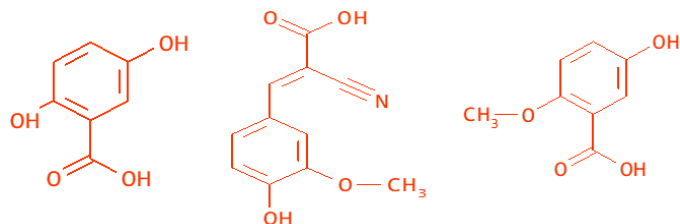

Michael Karas, Franz Hillenkamp

Koiči Tanaka

**MALDI
matrice:**

nano-kobalt, glycerol

Karas M., Bachmann D., Bahr U., Hillenkamp F., *Int. J. Mass. Spectrom. Ion Proc.* 78 (1987) 53.
Tanaka K., Waki H. Ido Y., Akita S. Yoshida Y. Yoshida T., *Rapid Commun. Mass Spectrom.* 2 (1988) 2.

1. Základní pojmy

2. Historie a princip MALDI-TOF MS

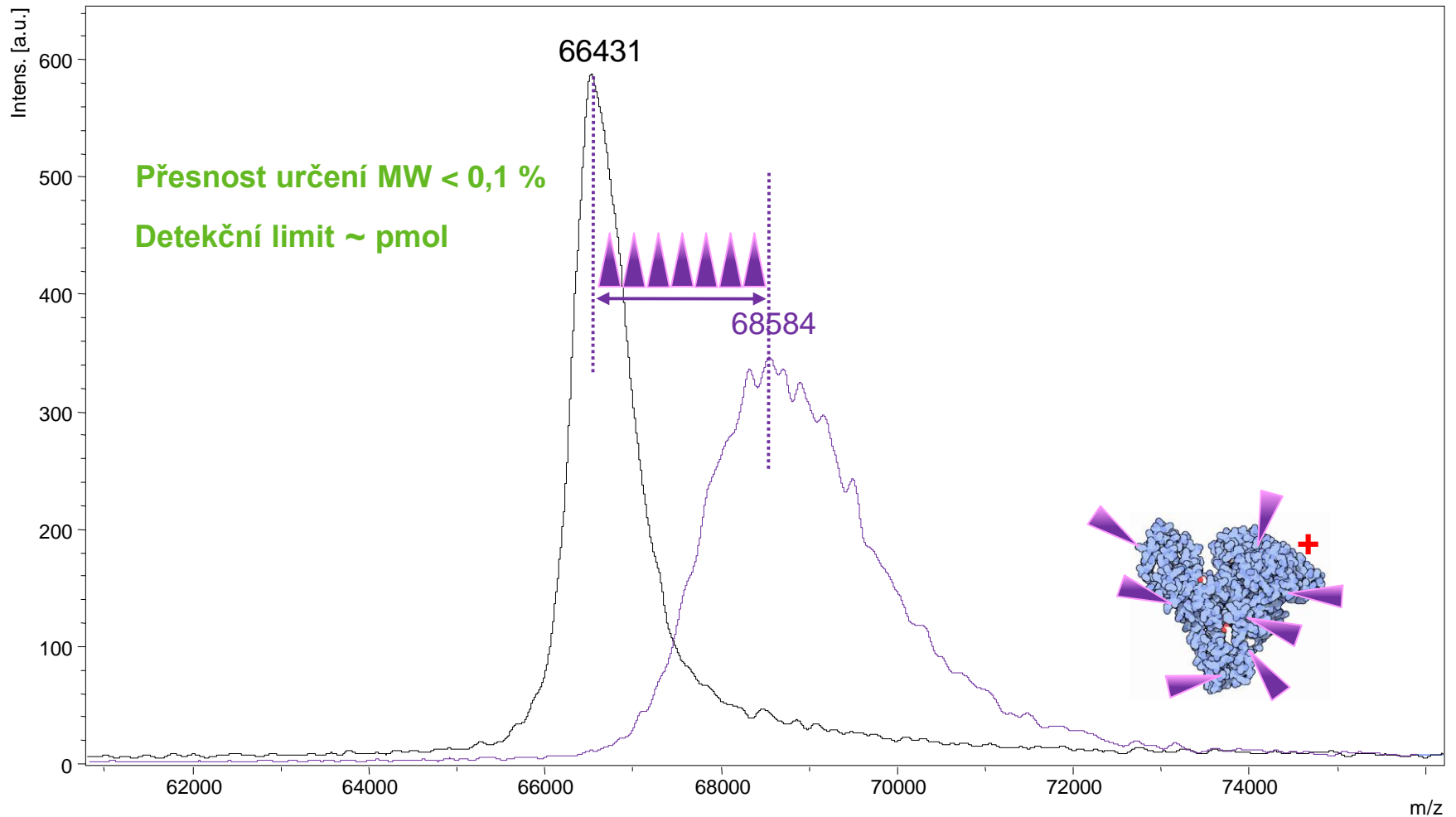
3. Identifikace proteinů pomocí MALDI-TOF MS

4. MALDI-TOF MS profilování v klinické diagnostice

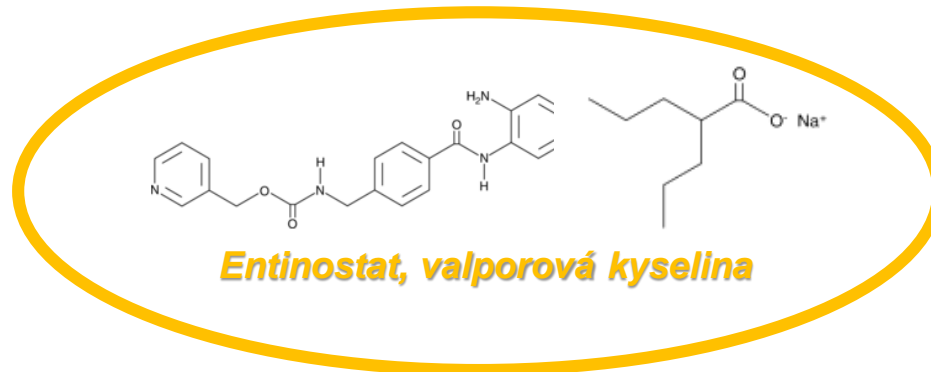
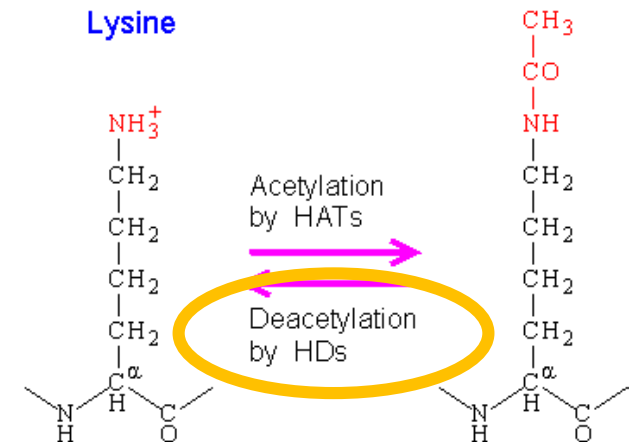
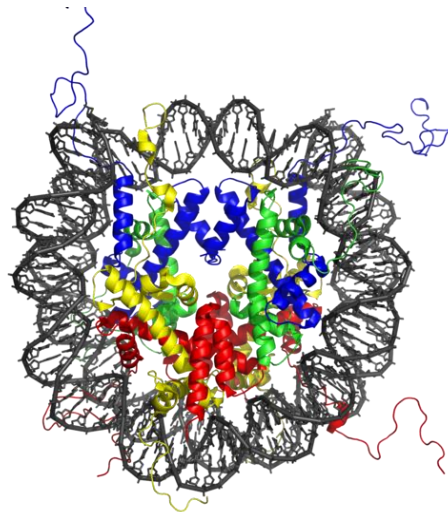
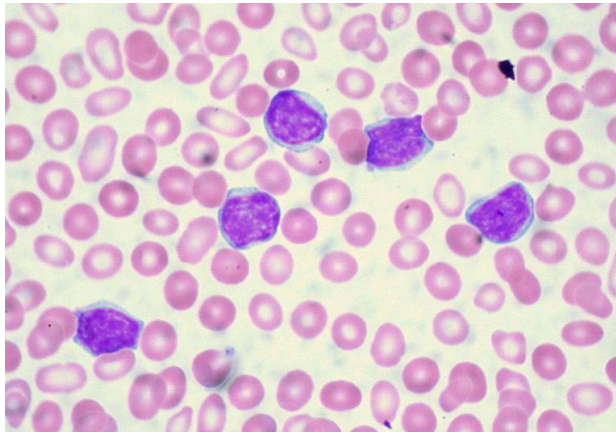
5. Vývoj nové aplikace MALDI-TOF MS profilování

Identifikace proteinů pomocí MALDI-TOF MS

Stanovení počtu modifikací proteinu: albumin

Chronická lymfatická leukémie

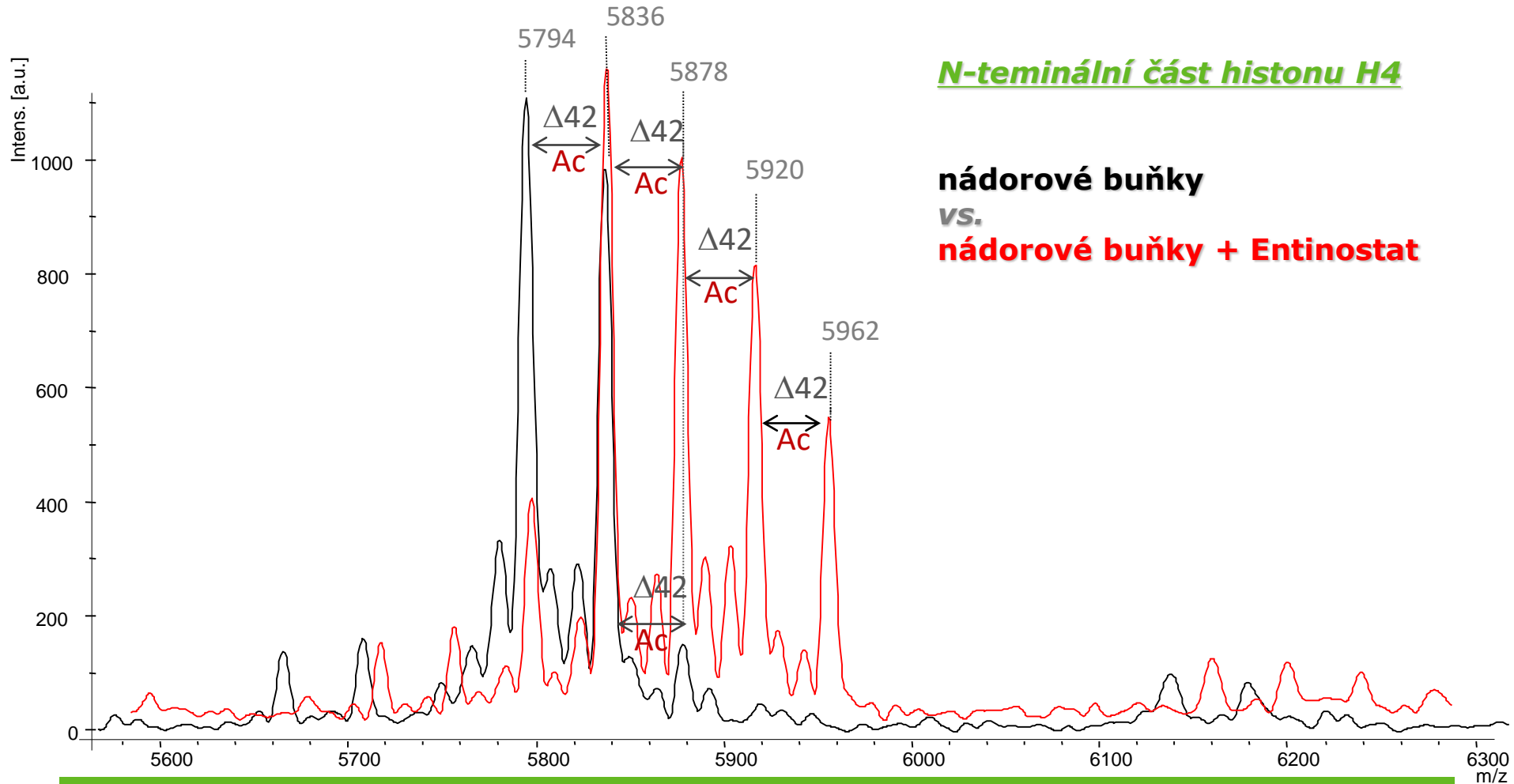

Převzato z:

veda.cz
 wikipedia.org
 healthpic.tk

Identifikace proteinů pomocí MALDI-TOF MS

Stanovení počtu modifikací proteinu: Působení inhibitorů deacetyláz na histony

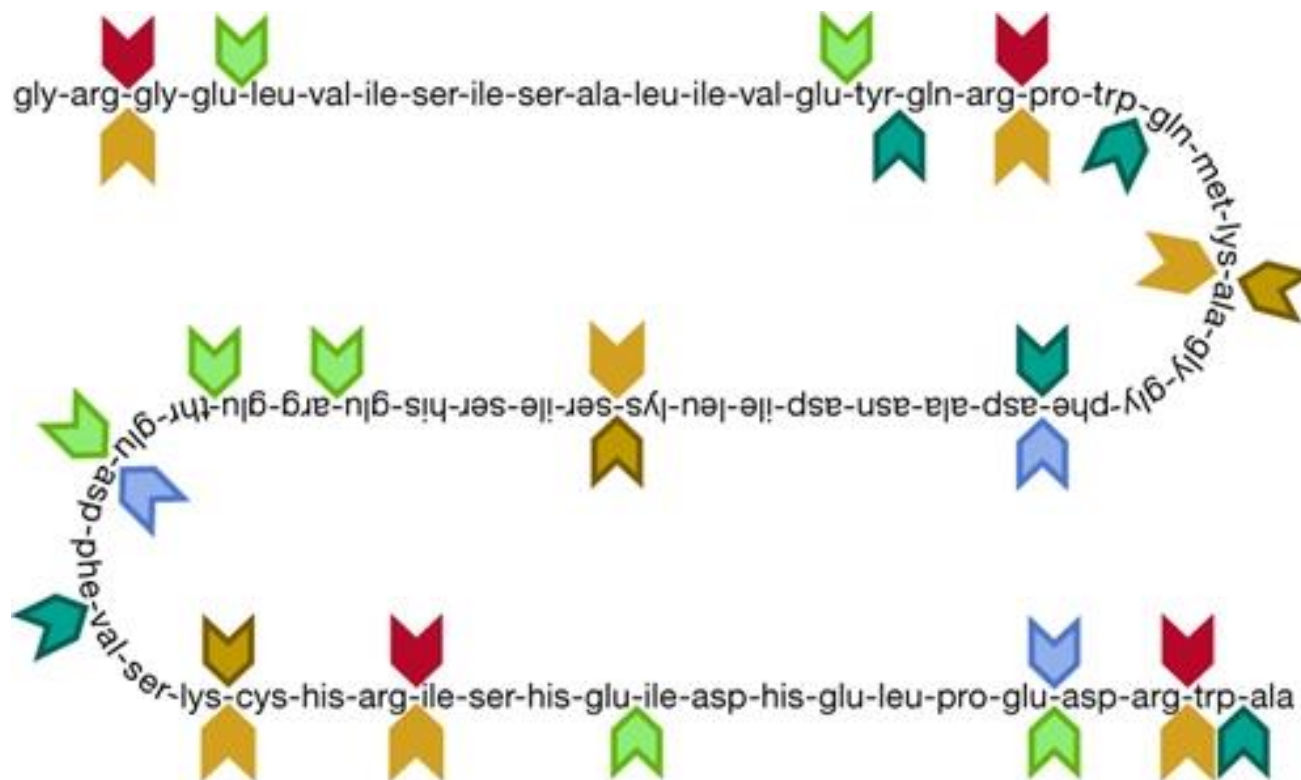

Činčárová L., Lochmanová G., Nováková K., Šultésová P., Konečná H., Fajkusová L., Fajkus J.
Zdráhal Z., *Mol BioSys* 8 (2012) 2937.

Identifikace proteinů pomocí MALDI-TOF MS

Peptidové mapování

Proteolýza pomocí enzymů

■ Arg-C, Sequencing Grade
■ Glu-C, Sequencing Grade
■ Asp-N, Sequencing Grade

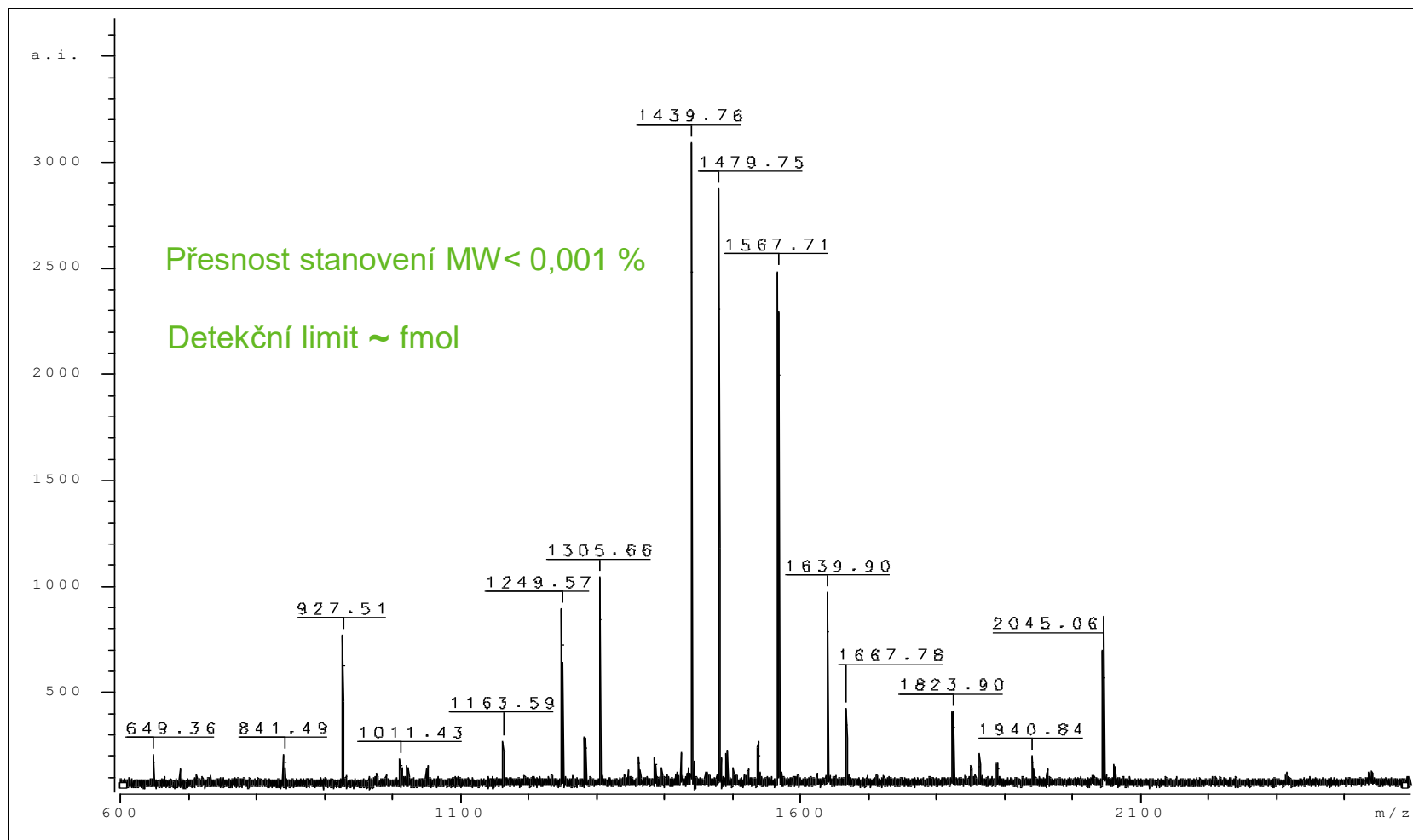
■ Trypsin Gold, Sequencing Grade Modified Trypsin, Immobilized Trypsin
■ Chymotrypsin, Sequencing Grade
■ Endoproteinase Lys-C, Sequencing Grade/rLys-C, Mass Spec Grade

803216E

Identifikace proteinů pomocí MALDI-TOF MS

Peptidové mapování

Detekce peptidů pomocí MALDI-TOF MS

Identifikace proteinů pomocí MALDI-TOF MS

Peptidové mapování

Databázové vyhledávání

Peptide Mass Fingerprint

URL:
[Matrix Science home page](http://www.matrixscience.com/cgi/nph-mascot.exe?1)

User Name: Email:

Search Title:

Taxonomy:

Database: Enzyme:

Global Modifications:

Variable Modifications:

Protein MW >=: kDa Missed Cleavages <=:

Mass Tol. MS: ppm

Mass values: MH⁺ M_r Monoisotopic Average

Data file:

Query Data:

Search unmatched peaks only

Instrument:

Results: Overview Report top hits
 On Import check matching MSMS only

databáze

proteáza

modifikace

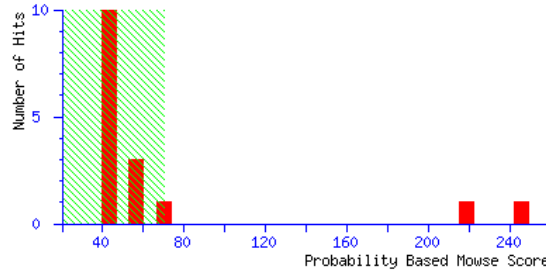
**molekulová
hmotnost
peptidů**

{MATRIX} Mascot Search Results

User : ondra
Email : sedo@post.cz
Search title :
Database : NCBI nr 20070326 (4761919 sequences; 1643098755 residues)
Taxonomy : Mammalia (mammals) (572832 sequences)
Timestamp : 6 Apr 2007 at 14:54:43 GMT
Top Score : 246 for [gi|30794280](#), albumin [Bos taurus]

Probability Based Mowse Score

Protein score is $-10 \cdot \log(P)$, where P is the probability that the observed match is a random event. Protein scores greater than 70 are significant ($p < 0.05$).

Concise Protein Summary Report

Format As [Help](#)

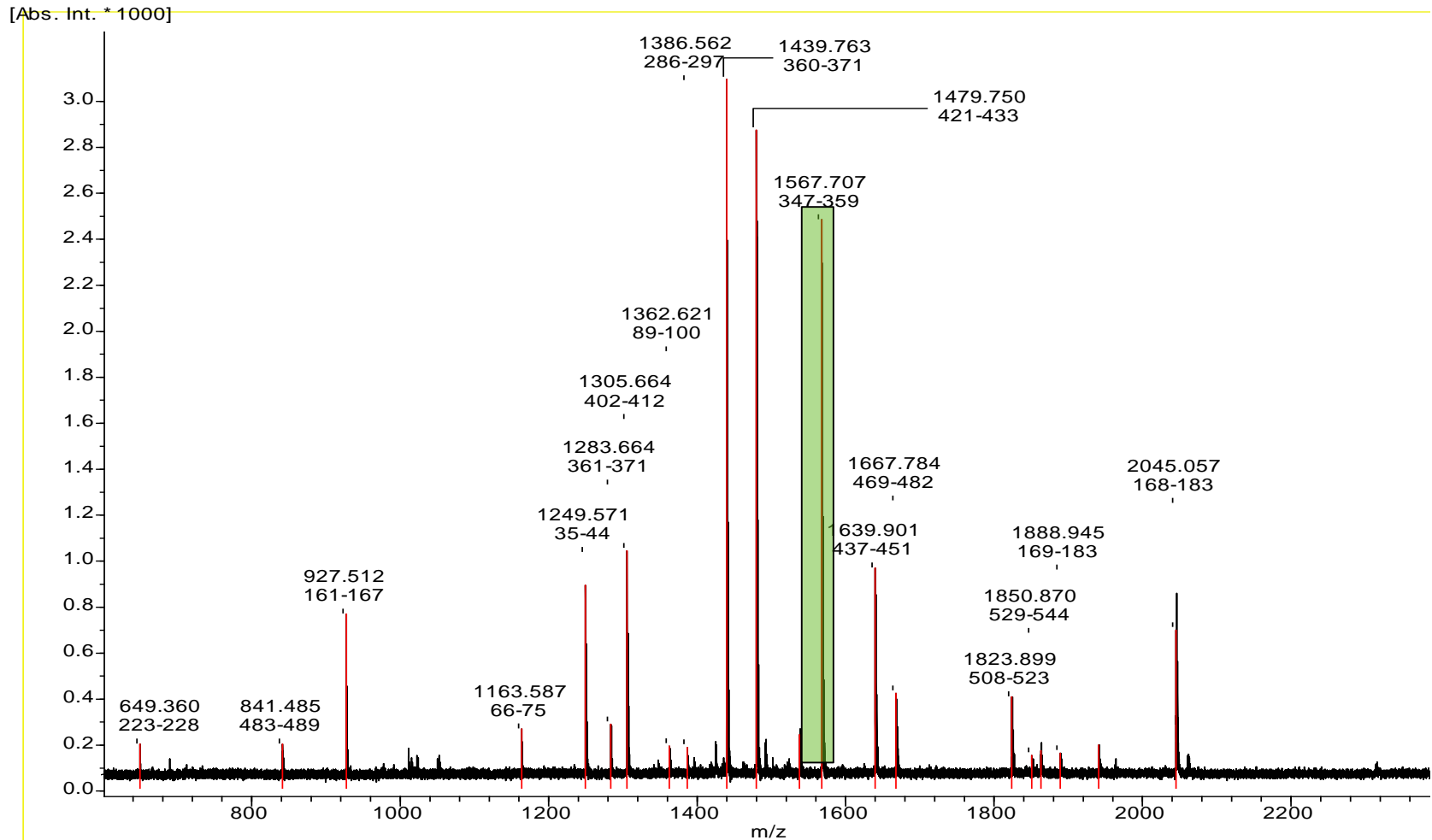
Significance threshold $p <$ Max. number of hits

- [gi|30794280](#) Mass: 69278 Score: **246** Expect: 1.4e-19 Queries matched: 19
albumin [Bos taurus]
- [gi|1351907](#) Mass: 69240 Score: **246** Expect: 1.4e-19 Queries matched: 19
Serum albumin precursor (Allergen Bos d 6) (BSA)
- [gi|229552](#) Mass: 66088 Score: **190** Expect: 5.7e-14 Queries matched: 16
albumin

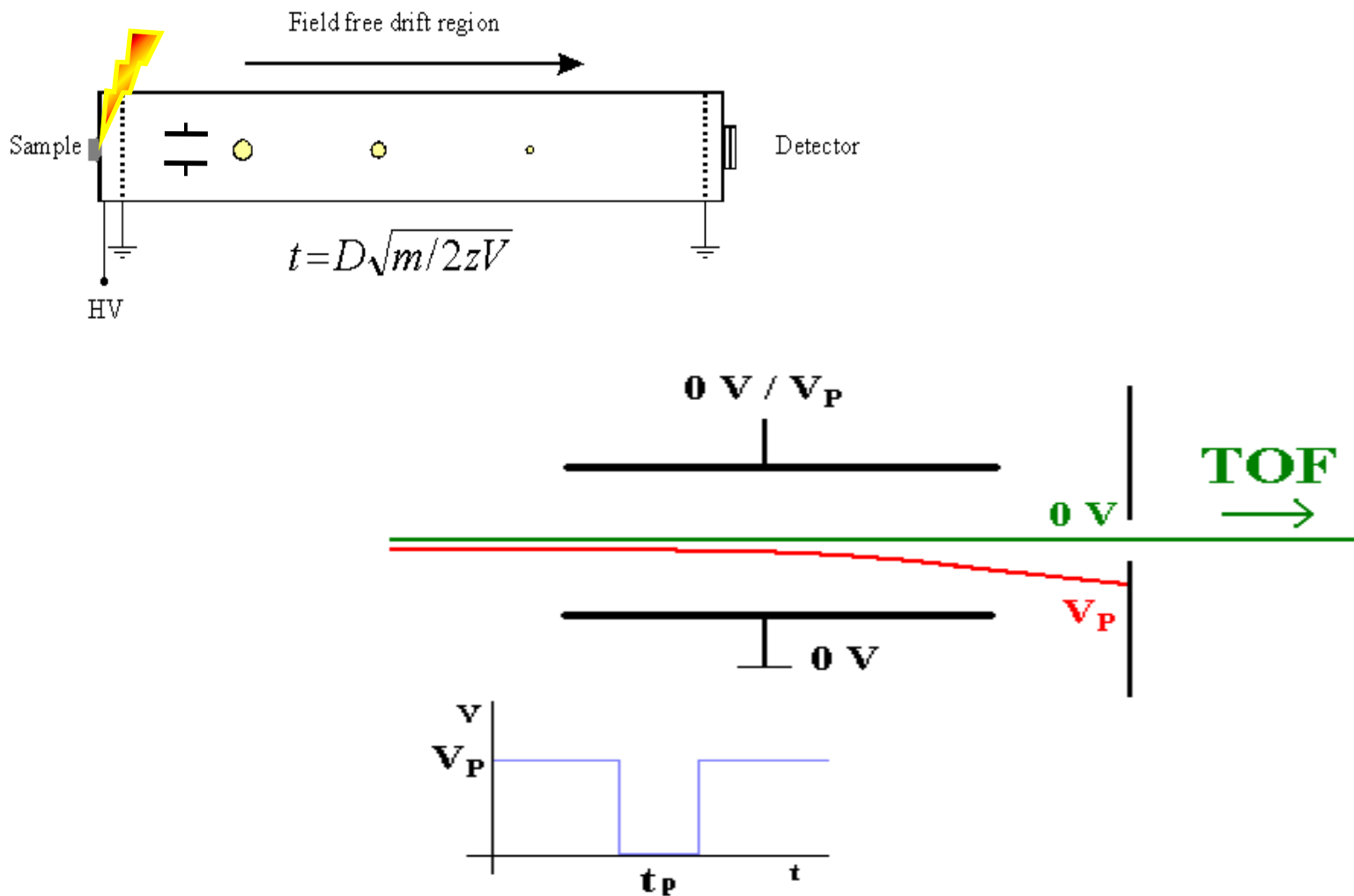
Identifikace proteinů pomocí MALDI-TOF MS

MS/MS = tandemová hmotnostní spektrometrie

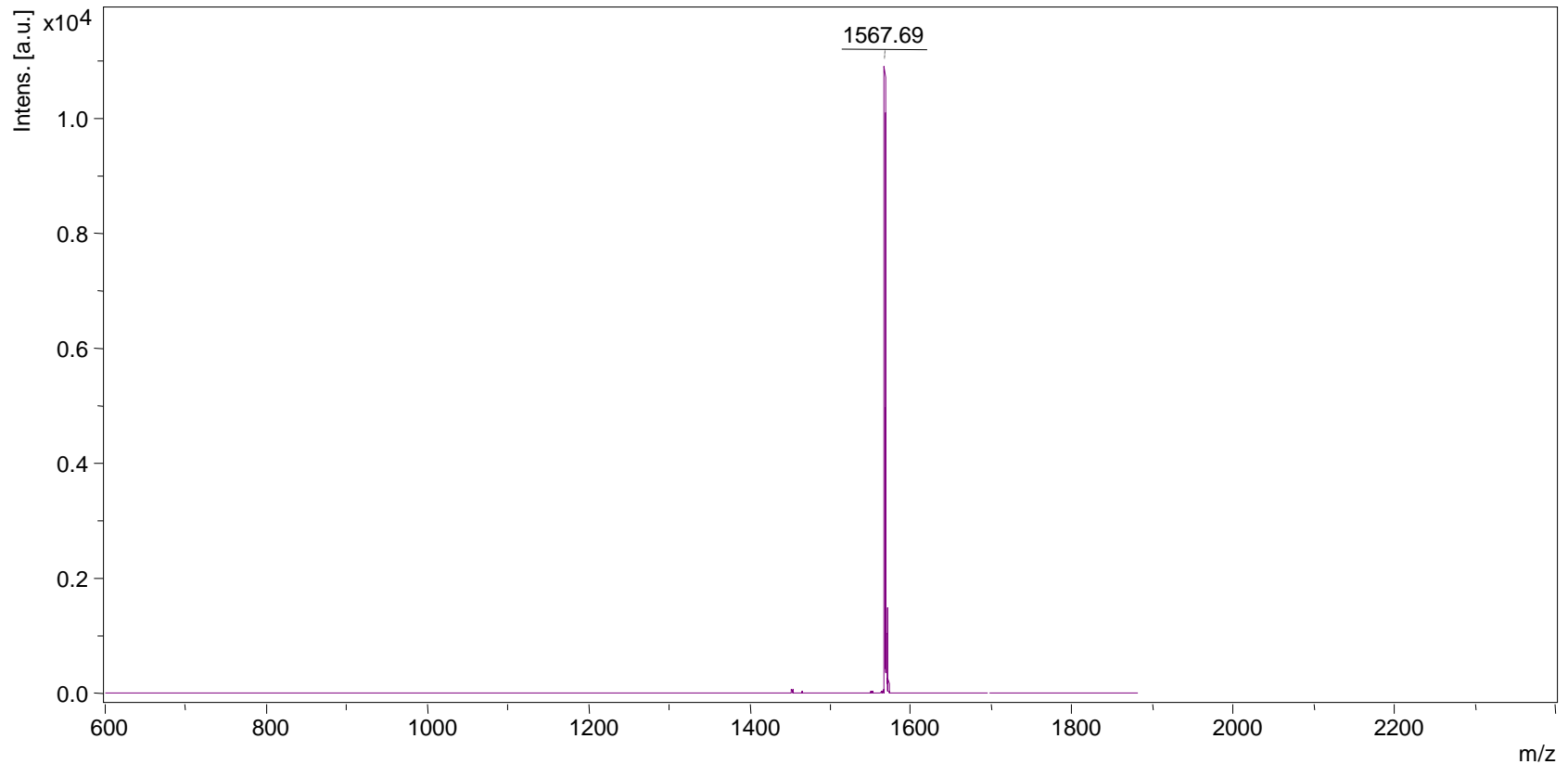
Výběr prekurzorového iontu

Identifikace proteinů pomocí MALDI-TOF MS MS/MS Izolace prekurzorového iontu

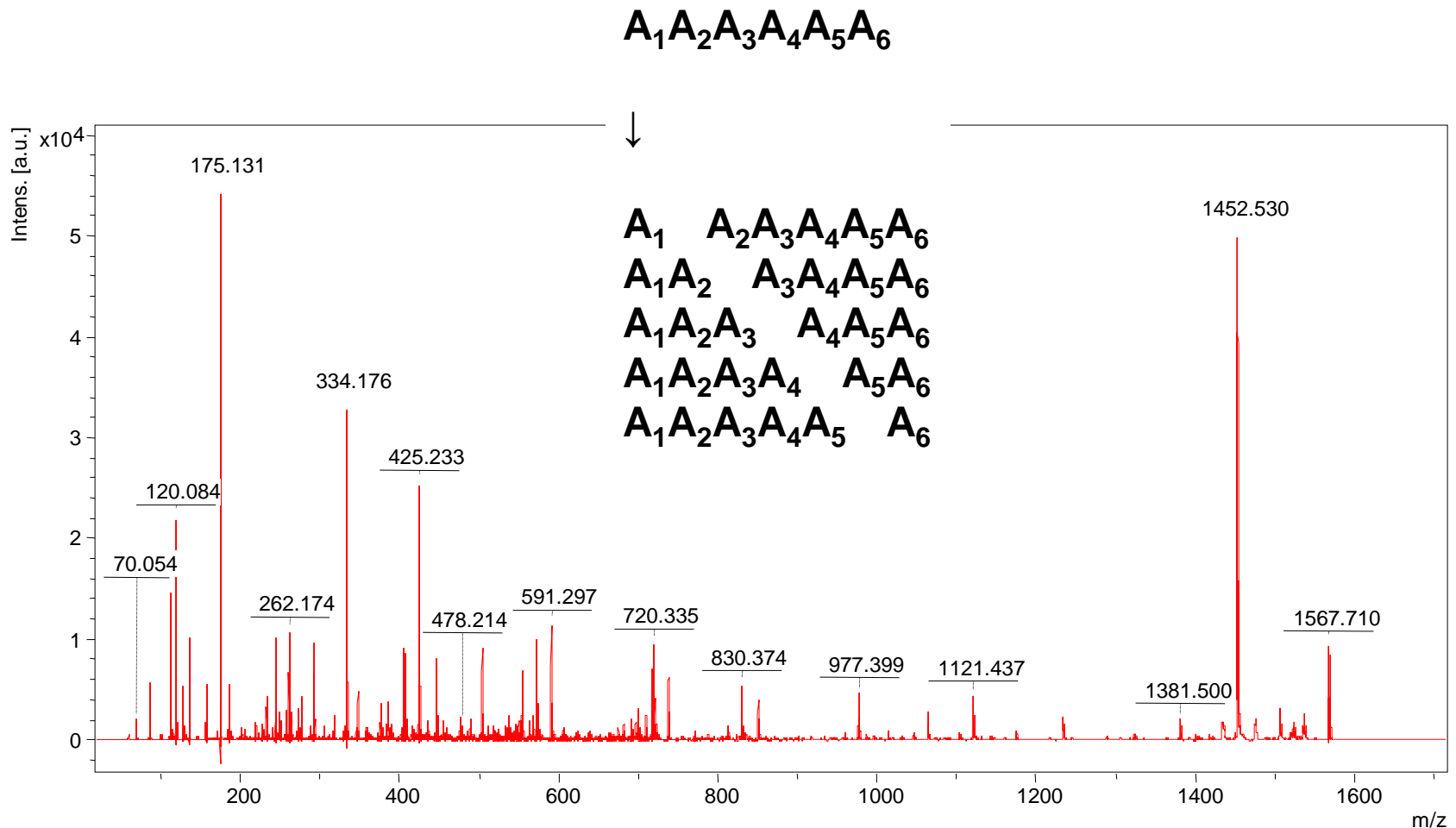

Identifikace proteinů pomocí MALDI-TOF MS MS/MS Izolace prekurzorového iontu

Identifikace proteinů pomocí MALDI-TOF MS MS/MS

Analýza MS/MS, hmotnostní spektrum fragmentů

Identifikace proteinů pomocí MALDI-TOF MS MS/MS Databázové vyhledávání

databáze

proteáza

modifikace

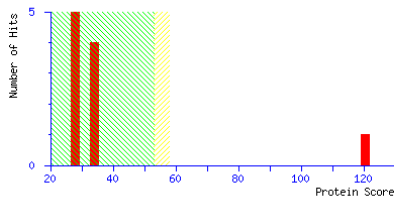
**molekulová
hmotnost
peptidů
a jejich
MS/MS
fragmentů**

Identifikace proteinů pomocí MALDI-TOF MS MS/MS Databázové vyhledávání

Mascot Score Histogram

Ions score is $-10 \cdot \log(P)$, where P is the probability that the observed match is a random event.
 Individual ions scores > 53 indicate peptides with significant homology.
 Individual ions scores > 58 indicate identity or extensive homology ($p < 0.05$).
 Protein scores are derived from ions scores as a non-probabilistic basis for ranking protein hits.

Peptide Summary Report

Format As	Peptide Summary	Help
Significance threshold p<	0.05	Max. number of hits
Standard scoring	☒ MudPIT scoring ☐	Ions score or expect cut-off
Show pop-ups	☒ Suppress pop-ups ☐	Sort unassigned
Preferred taxonomy	All entries	Require bold red

Select All Select None Search Selected Error tolerant

- [gi|229552](#) Mass: 66088 Score: 120 Matches: 1(1) Sequences: 1(1)
albumin

Check to include this hit in error tolerant search

Query	Observed	Mr(expt)	Mr(calc)	ppm	Miss	Score	Expect	Rank	Unique	Peptide
☒ 1	1567.7100	1566.7027	1566.7354	-20.88	0	120	3.2e-08	1	U	K.DAFLGSLYEYSR.R

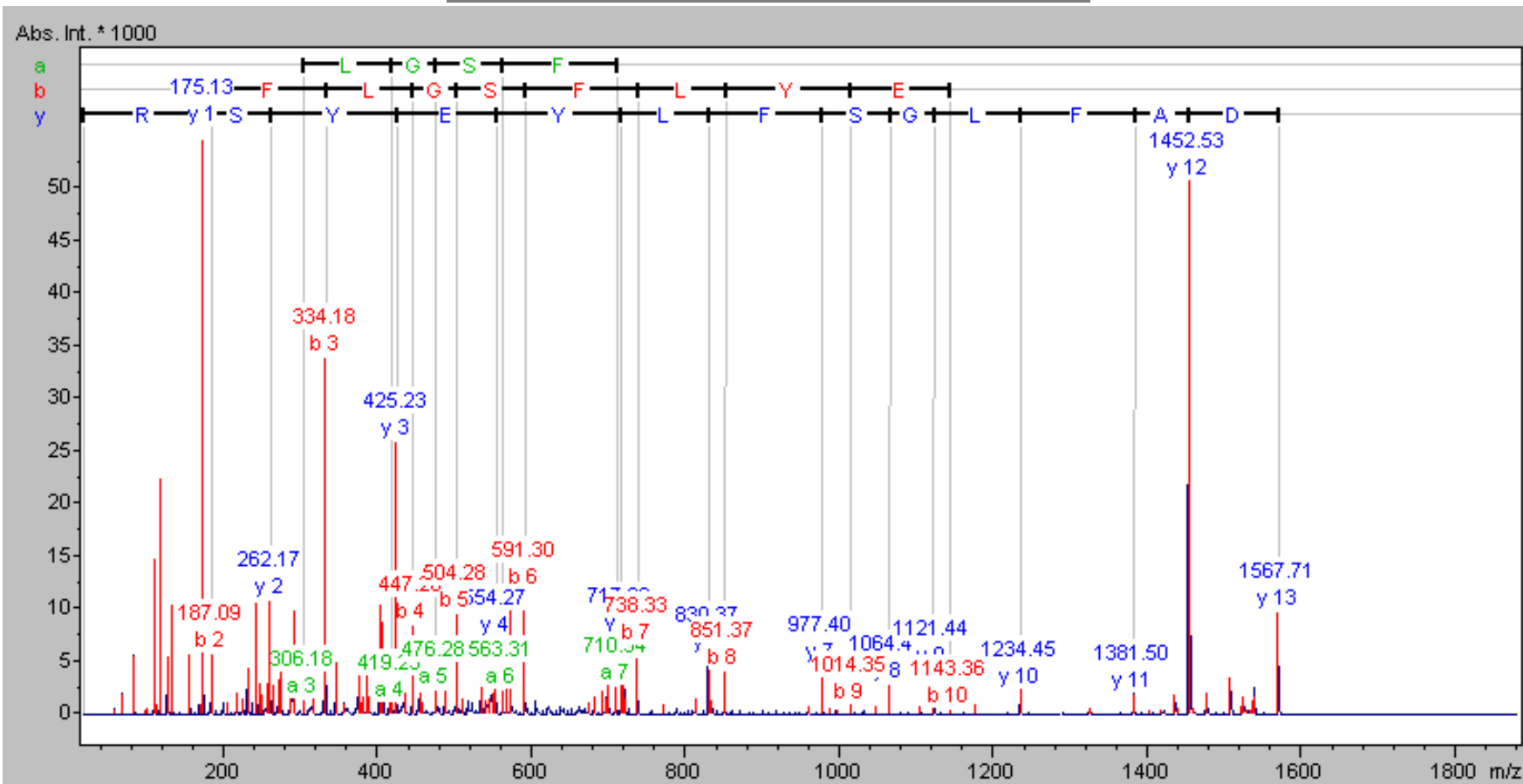
Proteins matching the same set of peptides:

[gi|1351907](#) Mass: 69248 Score: 120 Matches: 1(1) Sequences: 1(1)
 RecName: Full=Serum albumin; AltName: Full=BSA; AltName: Allergen=Bos d 6; Flags: Precursor
[gi|30794280](#) Mass: 69278 Score: 120 Matches: 1(1) Sequences: 1(1)
 serum albumin precursor [Bos taurus]
[gi|174267962](#) Mass: 69190 Score: 120 Matches: 1(1) Sequences: 1(1)
 ALB protein [Bos taurus]
[gi|76445989](#) Mass: 53890 Score: 120 Matches: 1(1) Sequences: 1(1)
 serum albumin [Bos indicus]
[gi|154425704](#) Mass: 69248 Score: 120 Matches: 1(1) Sequences: 1(1)
 ALB protein [Bos taurus]
[gi|367460260](#) Mass: 66420 Score: 120 Matches: 1(1) Sequences: 1(1)
 Chain A, Crystal Structure Of Bovine Serum Albumin
[gi|440909714](#) Mass: 69292 Score: 120 Matches: 1(1) Sequences: 1(1)
 Serum albumin [Bos grunniens mutus]

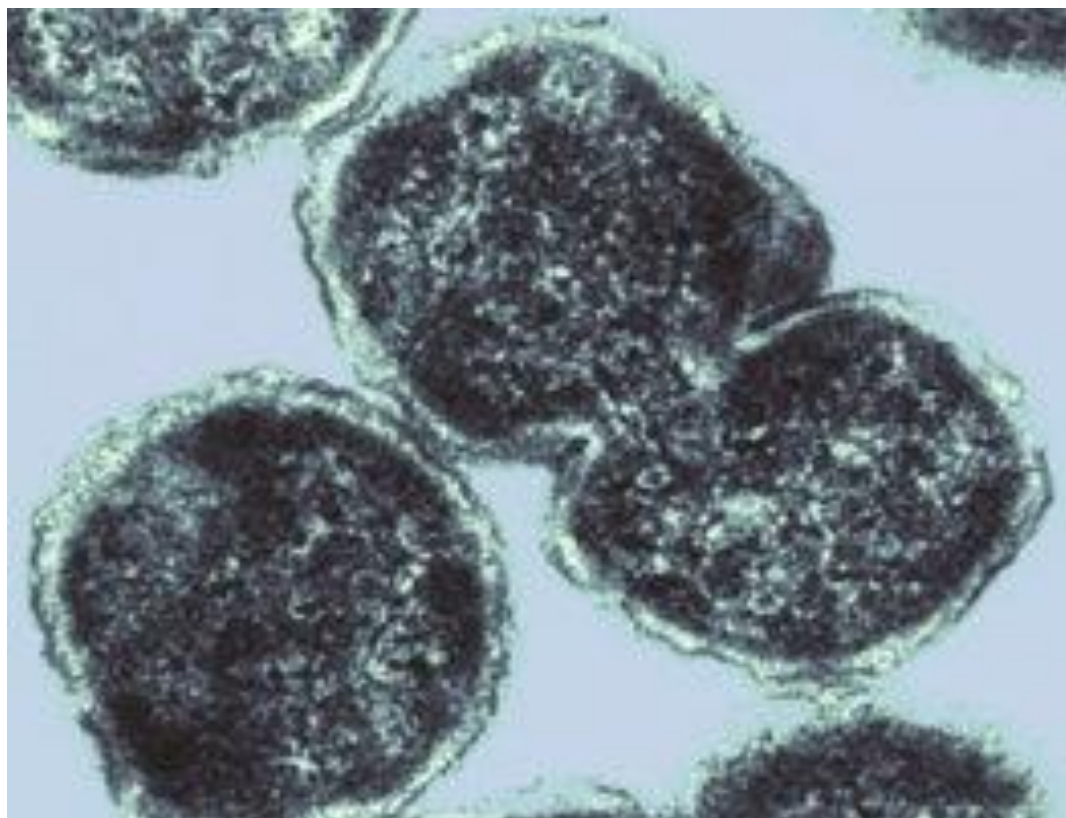
Identifikace proteinů pomocí MALDI-TOF MS MS/MS Databázové vyhledávání

peptid DAFLGSFLYEYSR

Paracoccus denitrificans

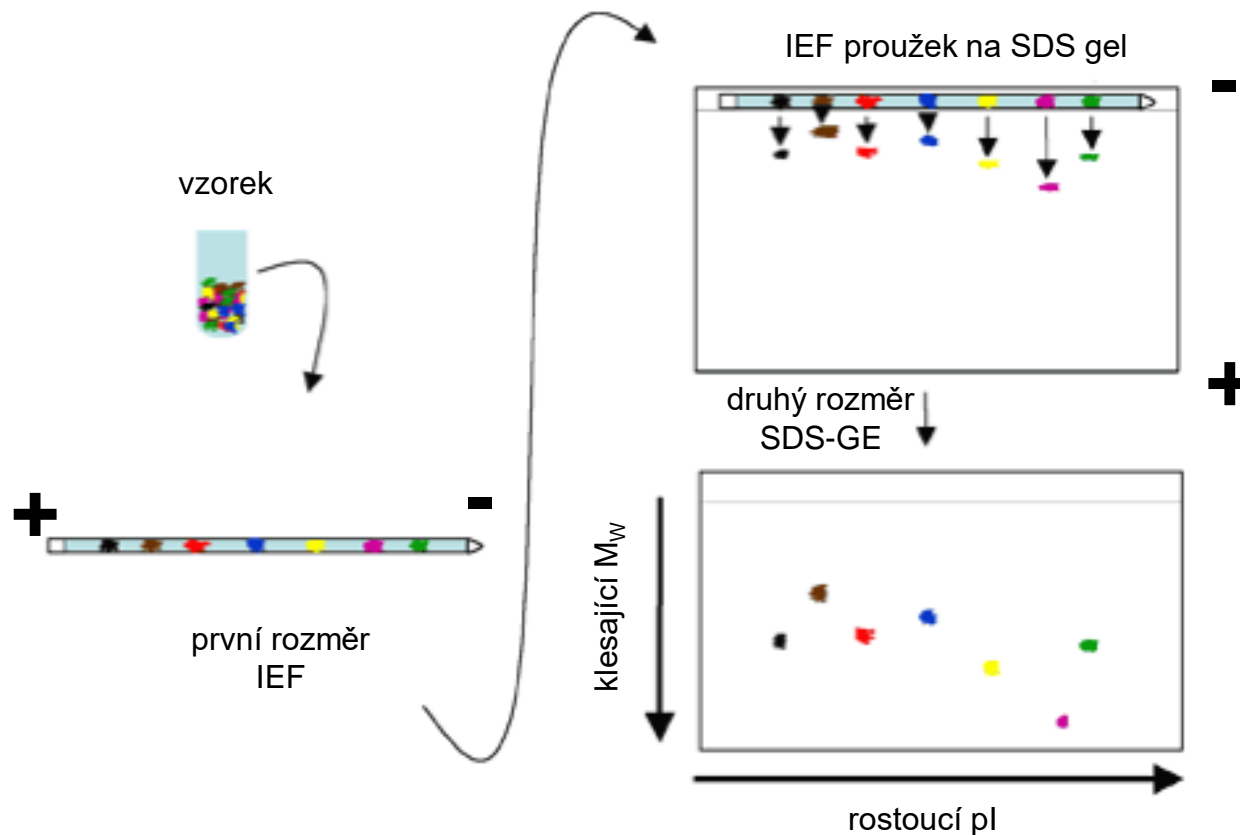

Převzato z:
microbewiki.kenyon.edu

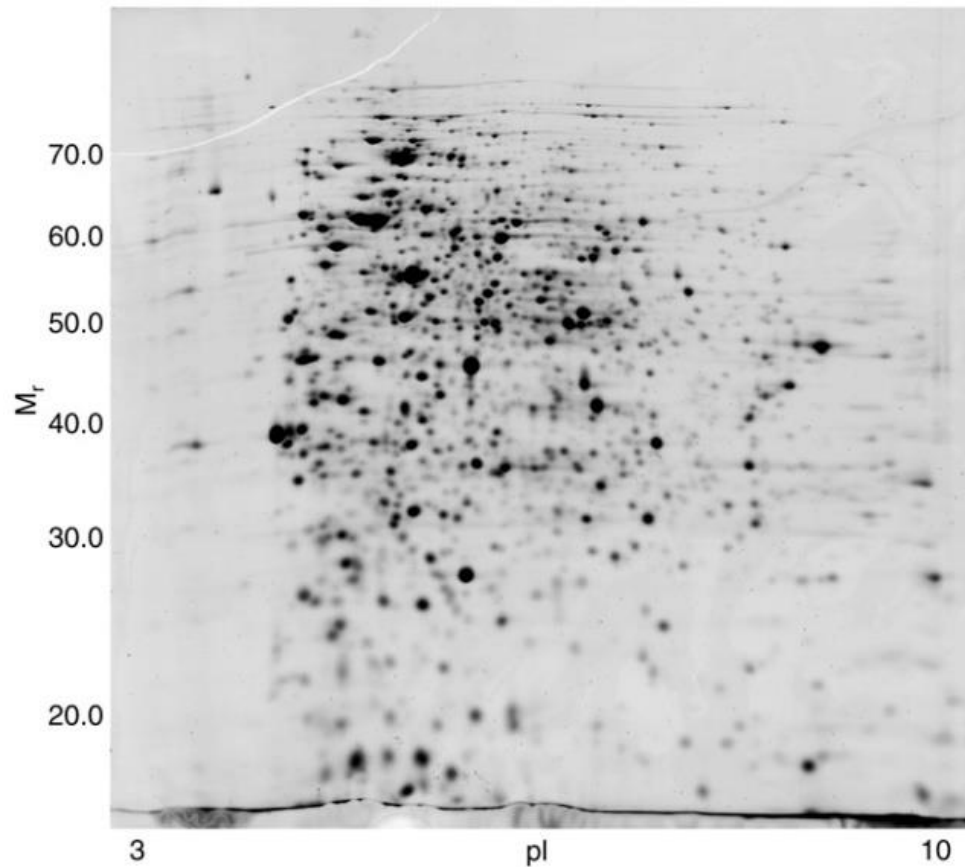
2D GE – dvoudimenzionální gelová elektroforéza

1) IEF – izoelektrická fokuzace

2) SDS-PAGE – denaturující elektroforéza v polyakrylamidovém gelu

Identifikace proteinů pomocí MALDI-TOF MS
Spojení se separačními technikami
Kvantifikace na základě změny denzity spotů

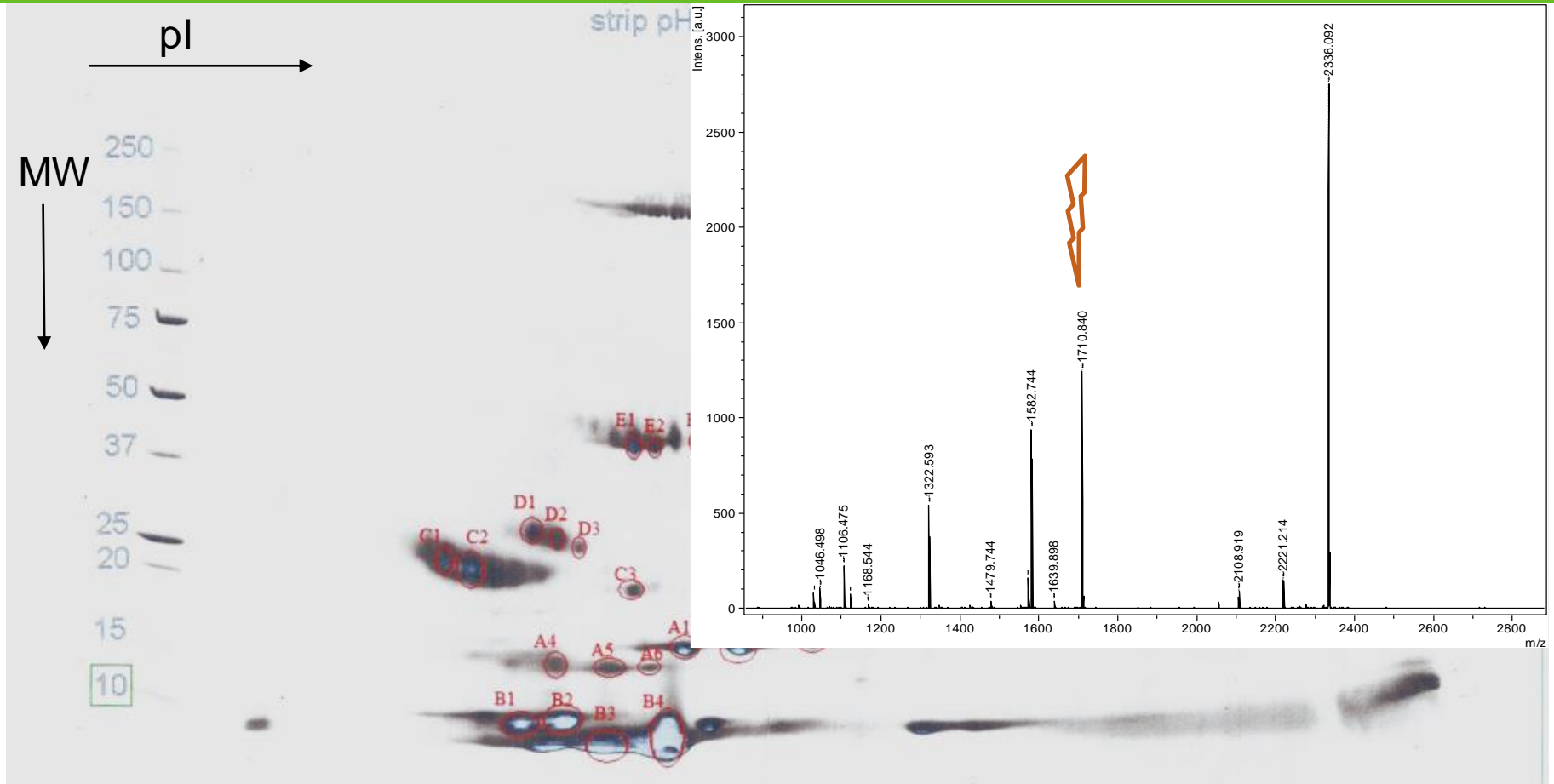
Bouchal P., Struhárová I., Budinská E., Vyhliđalová T., Zdráhal Z., van Spanning R., Kučera I.
Biochim Biophys. Acta 6 (2010) 1350.

Bodlín bezocasý – Tenrec ecaudatus

Identifikace proteinů pomocí MALDI-TOF MS

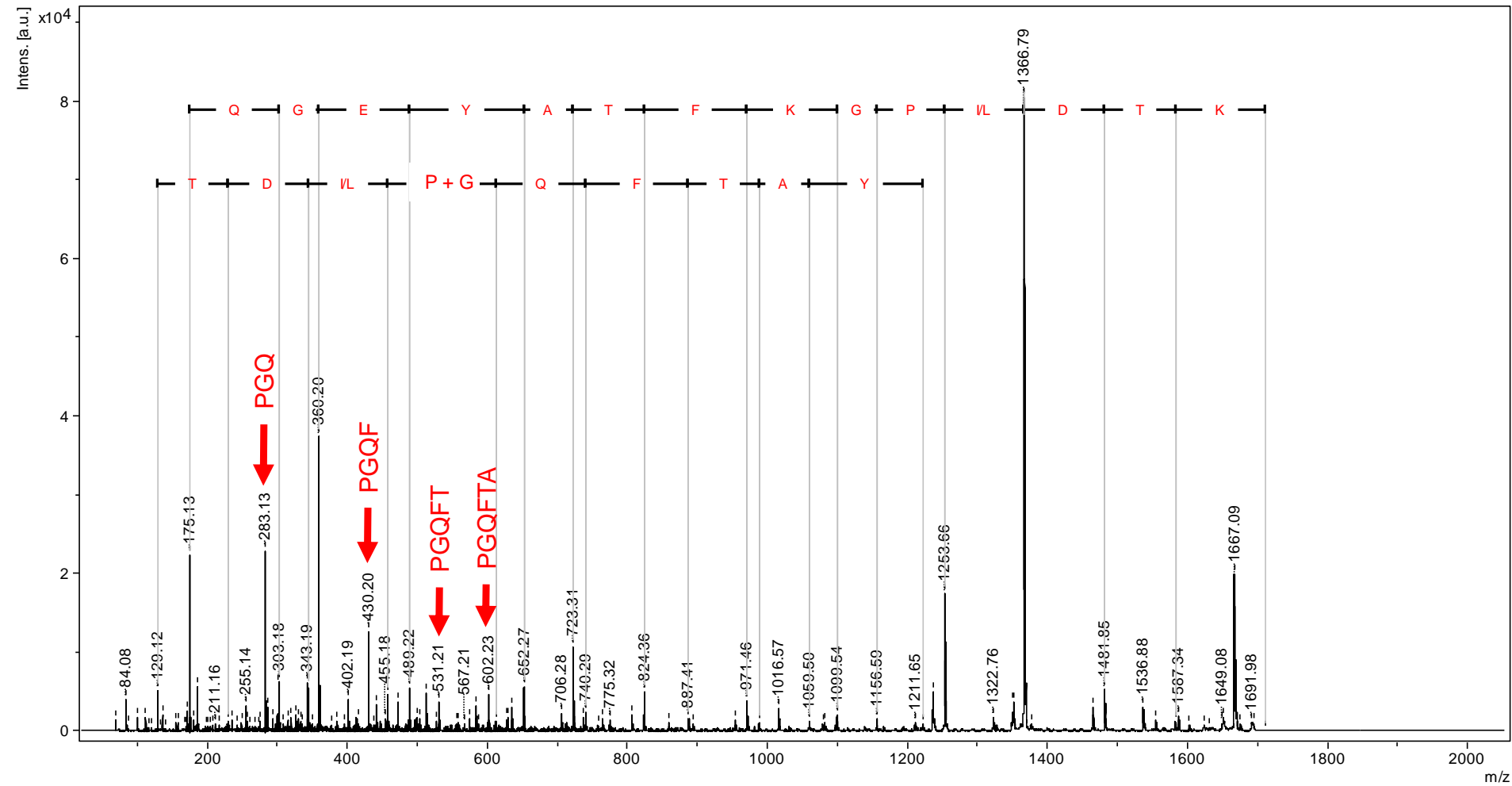
Aplikace

Dvoudimenzionální gelová elektroforéza

Identifikace proteinů pomocí MALDI-TOF MS

Sekvenace *de novo*

Sekvenace *de novo*

Identifikace proteinů pomocí MALDI-TOF MS

Protein BLAST

Basic Local Alignment Search Tool

homolog: tear lipocalin *Sus scrofa*
nalezené sekvence

MMRALLLAIGLGLVAALQAQEFPAVGQPLQDLLGRWYLKAMTSDPEIPGKKPESVTPLIL
QEDLSGTWYLK

KALEGGDLEAQITFLIDGQCQDVTLVLKKTNQPFTFTAYDGKRVVYILPSKVKDHYILYC
KTDLPGQFTAYEGKR VKDHYILYC

EGELDGQEVMAKLVGRDPENNPEALEEFKEVARAKGLNPDIVRPQQSETCSPGGN
EGELEGQQVRMAGLVD DTGSHPEALEDFK

1. Základní pojmy

2. Historie a princip MALDI-TOF MS

3. Identifikace proteinů pomocí MALDI-TOF MS

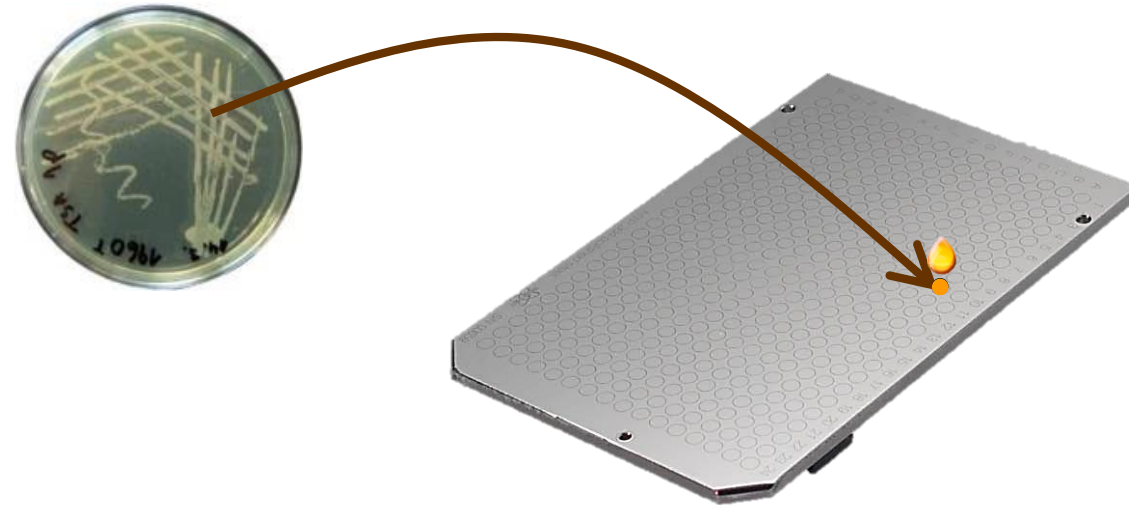
4. MALDI-TOF MS profilování v klinické diagnostice

5. Vývoj nové aplikace MALDI-TOF MS profilování

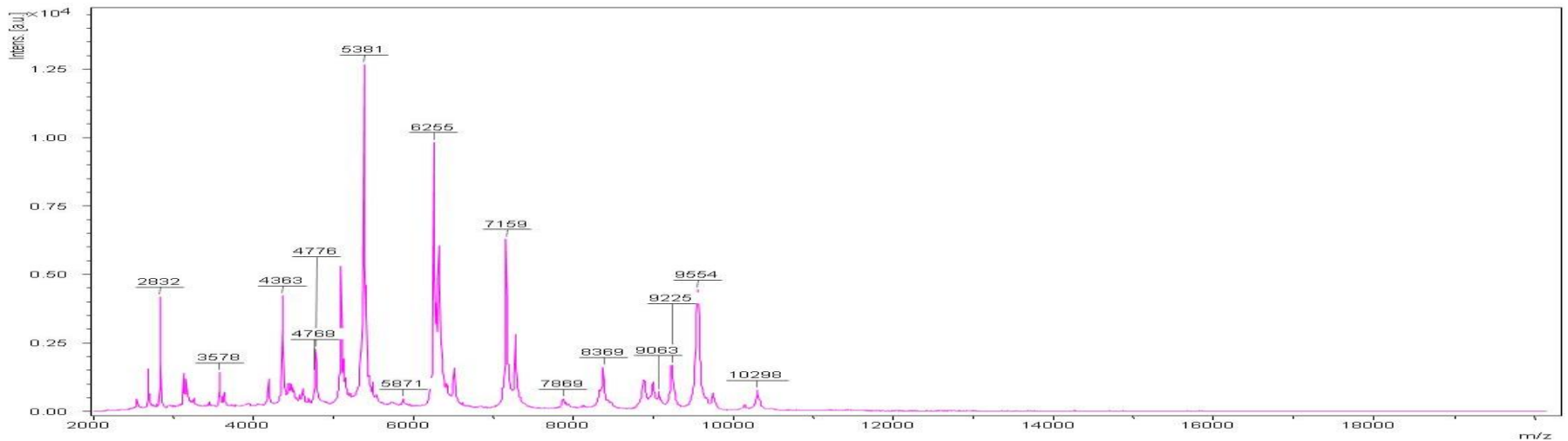
Proteomické markery onemocnění

- **preanalytická fáze (vliv věku, rasy, pohlaví, stravy, režimu, léků...)**
- **stabilizace vzorků po odběru (inhibice proteáz, rozpad krvinek)**
- **vhodnost metody analýzy a interpretace výsledků**
- **nižší produkce markerů u asymptomatických malých nádorů**
- **stejné proteiny produkují i zdravé tkáně (detekce modifikací)**
- **ovlivnění hladiny markeru jinými onemocněními**
- **ekonomická/diagnostická výhodnost oproti současným postupům**

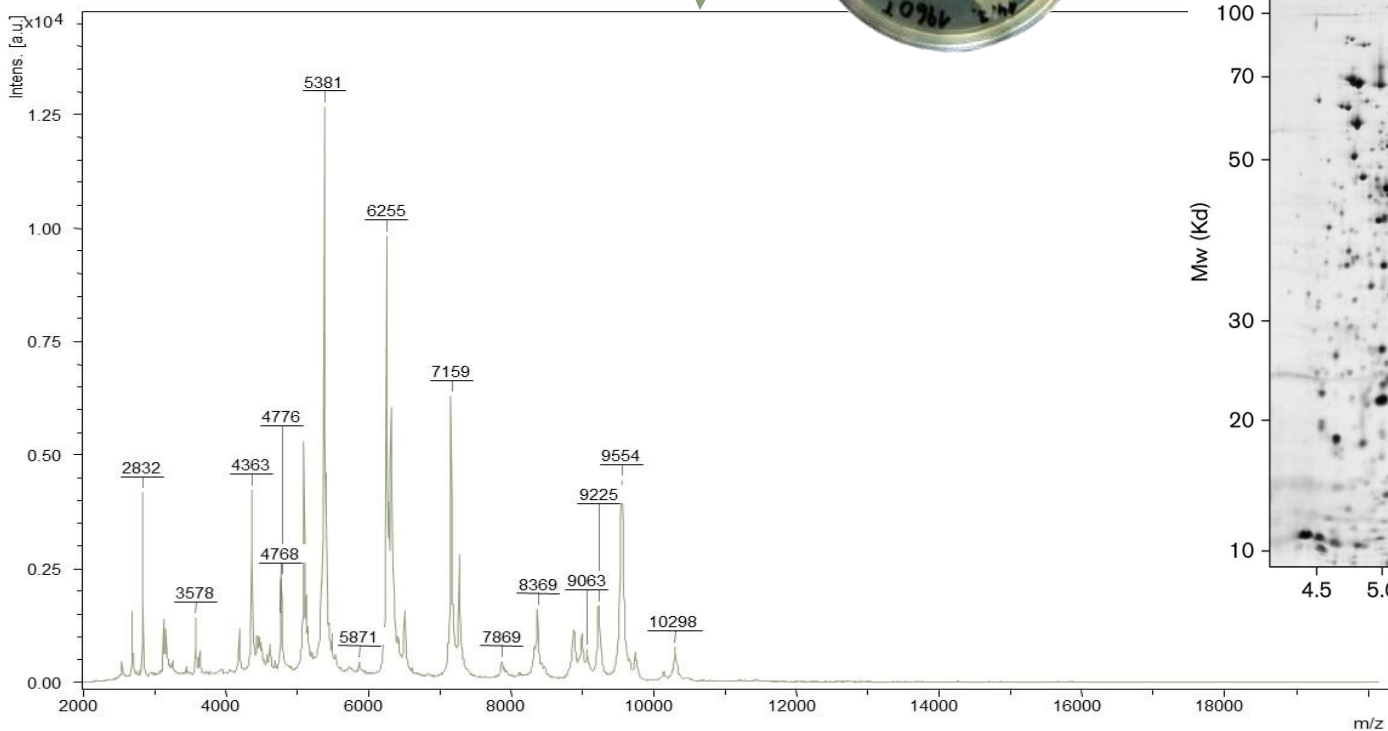
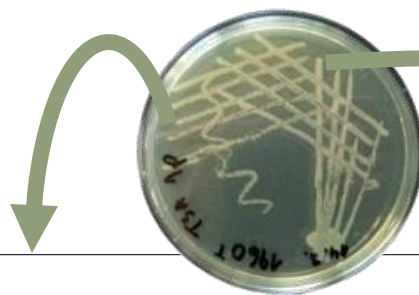
MALDI-TOF MS v klinické diagnostice

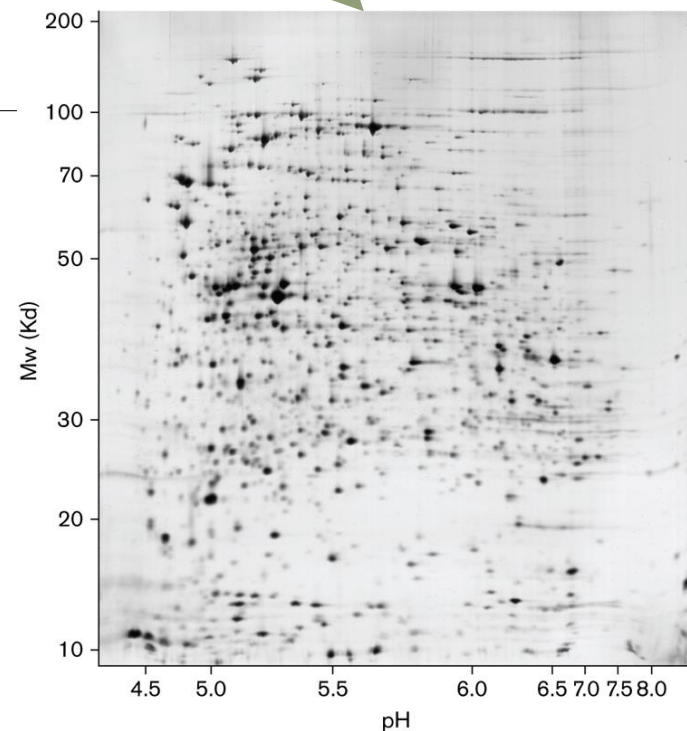
**převrstvení
bakteriálních buněk
na vzorkovací desce
MALDI matricí**

MALDI-TOF MS v klinické diagnostice: Detekce části bakteriálního proteomu

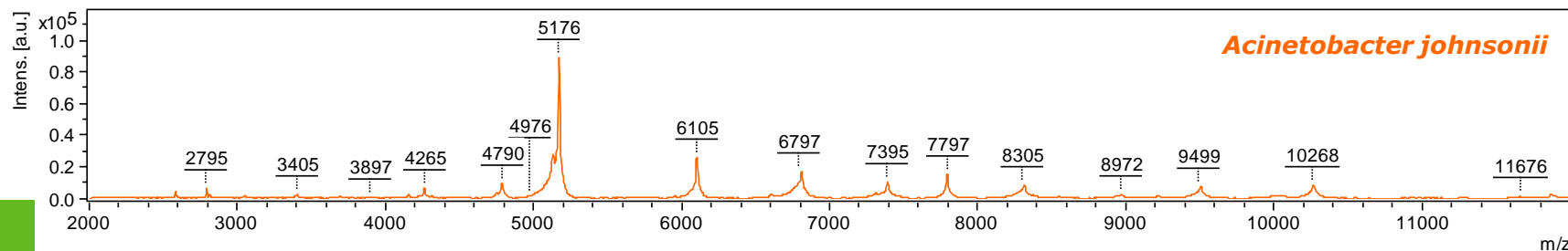
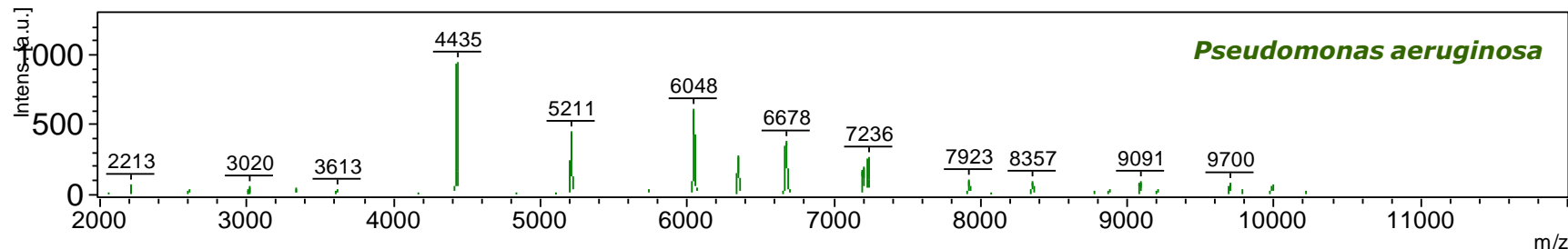
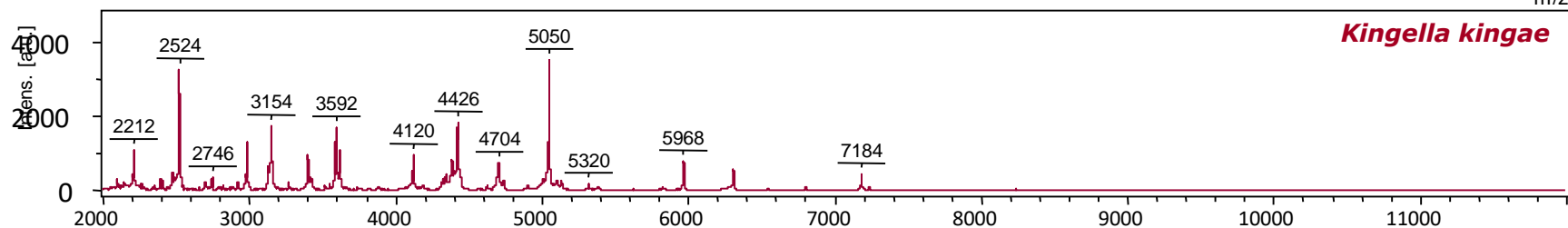
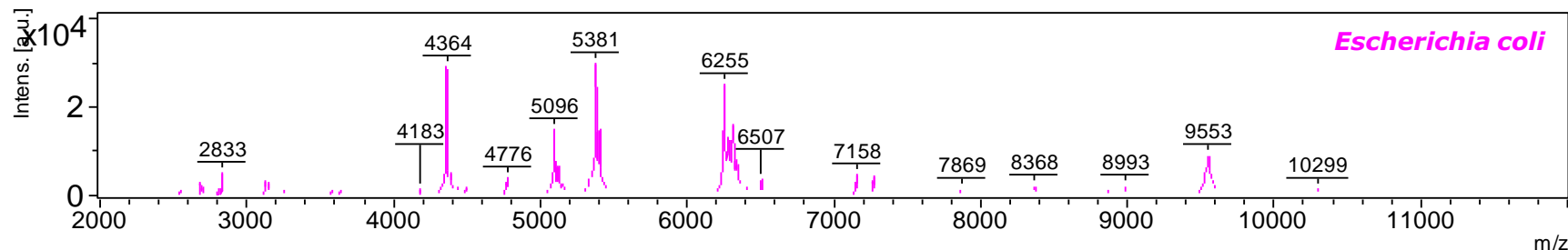

MALDI-TOF MS

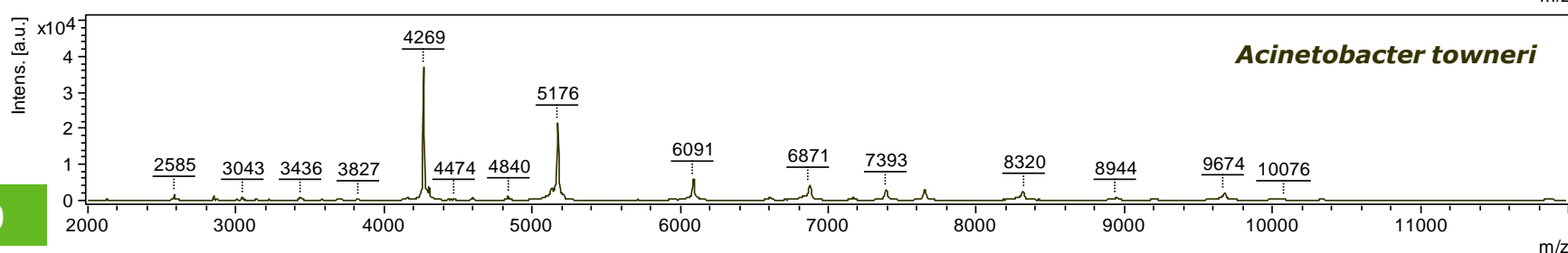
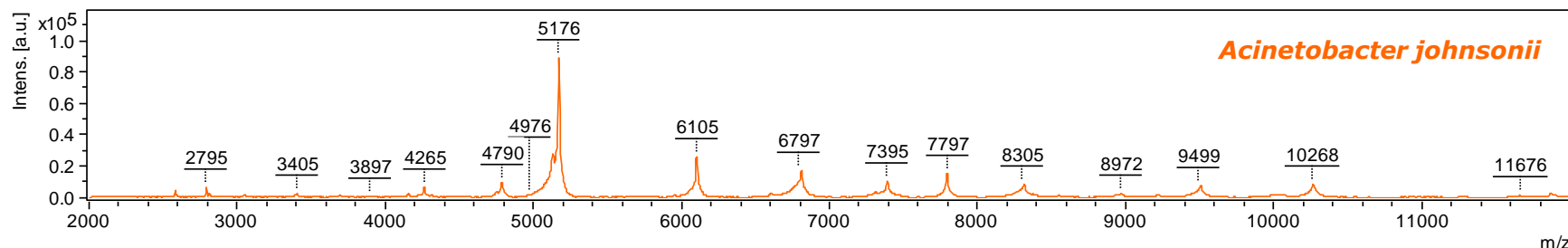
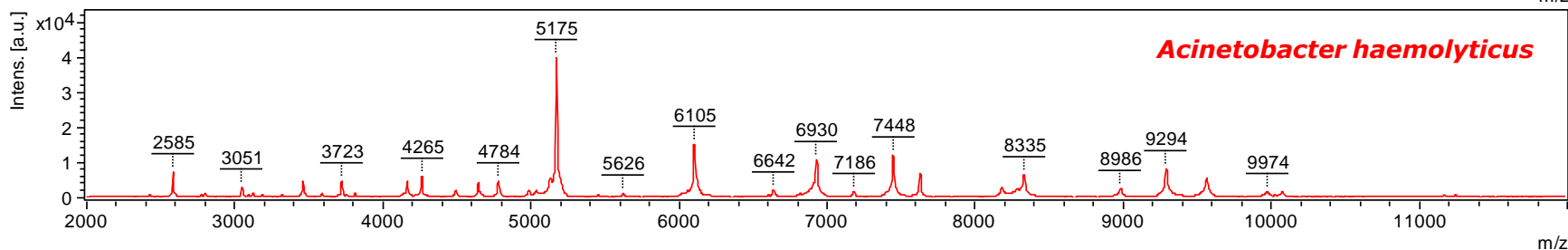
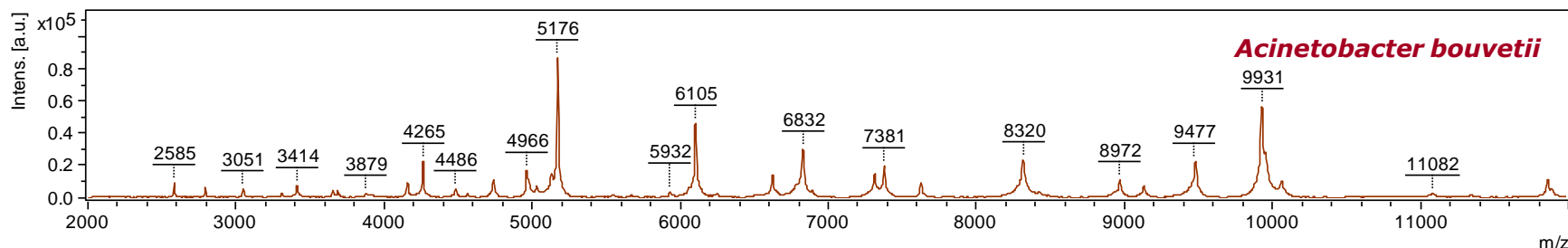
2D GE

MALDI-TOF MS v klinické diagnostice: Rozlišení rodů

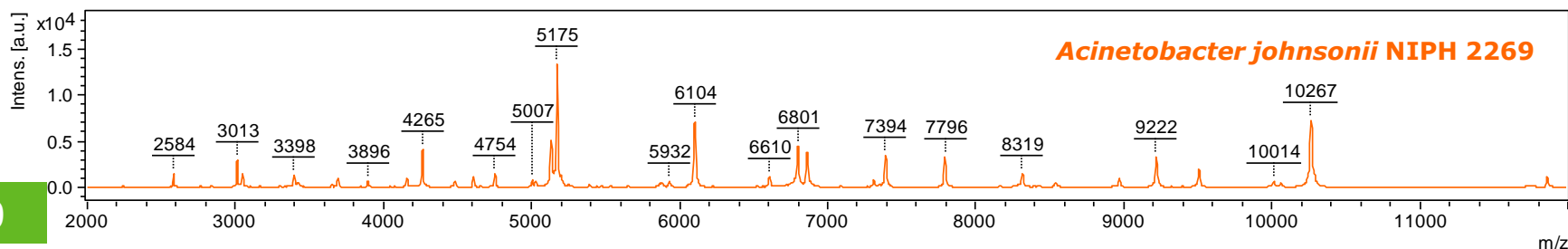
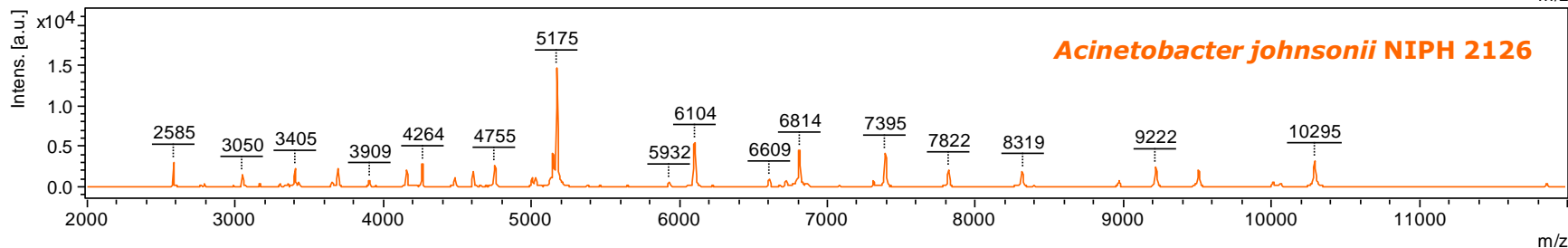
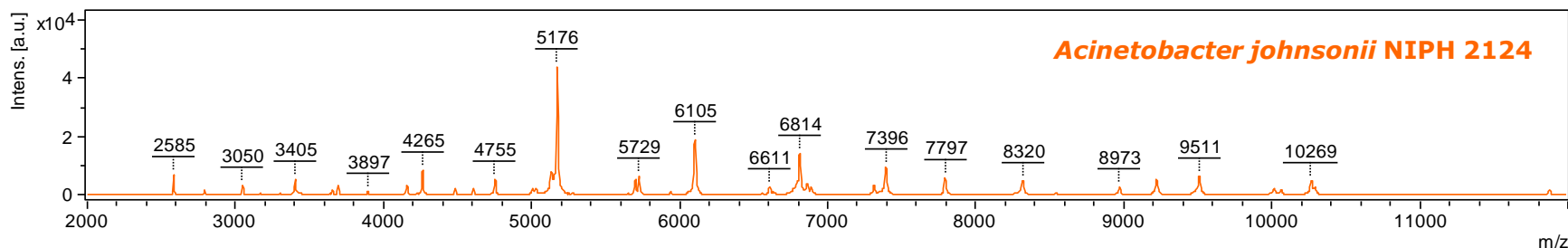
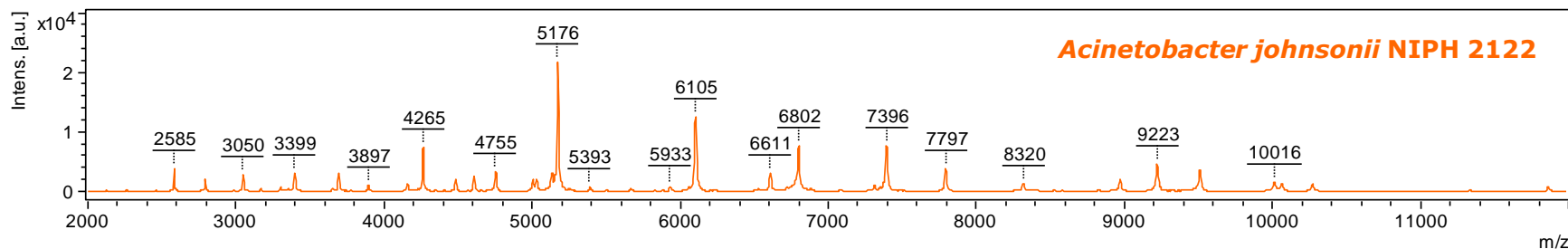
MALDI-TOF MS v klinické diagnostice

Rozlišení druhů

MALDI-TOF MS v klinické diagnostice

Rozlišení kmenů?

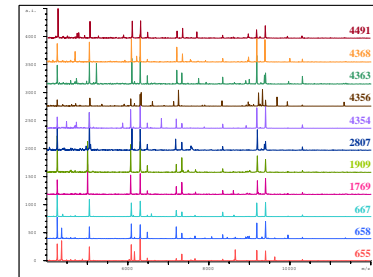

MALDI-TOF MS v klinické diagnostice

Identifikace bakterií

I. MALDI-TOF hmotnostní spektrometr

II. Databáze referenčních spekter

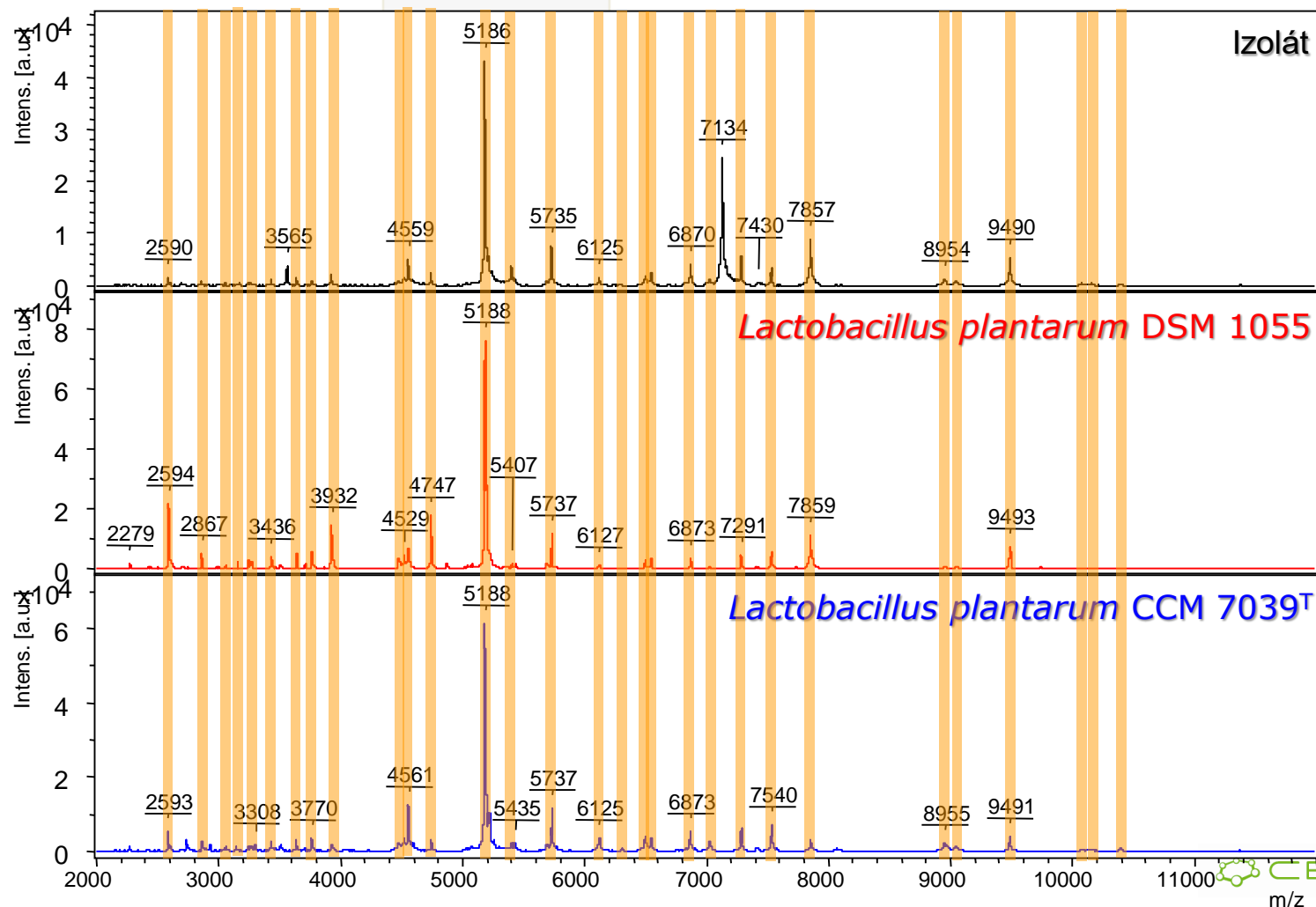
III. Software pro vyhodnocení dat

Result Overview

Analyte Name	Analyte ID	Organism (best match)	Score Value	Organism (second best match)	Score Value
infirmitas	infirmitas	Escherichia coli:H5494a:HEL	99.9	Escherichia coli:ATCC 25922:HEL	99.9
Probe 5	Probe 5	Streptococcus lypicus:DPQ 2108089:JMD	99.9	Streptococcus sp:marisorensis:DSM 98121:DSM	99.9
Probe 5	Probe 5	Streptococcus sp:marisorensis:DSM 98121:DSM	99.9	Streptococcus lypicus:DPQ 2108089:JMD	99.9
Probe 6	Probe 6	Mycoplasma sp:sp:causalis:1C98_1:CEB	99.9	Mycoplasma sp:sp:causalis:1C98_1:CEB	99.9
Probe 6	Probe 6	Mycoplasma sp:sp:causalis:1C98_1:CEB	99.9	Mycoplasma sp:sp:causalis:1C98_1:CEB	99.9
Probe 7	Probe 7	Actinobacter sp:Genospecies 3:Serovar 7:DSM 5908	99.9	Actinobacter sp:Genospecies 3:Serovar 133:DSM 5912	99.9
Probe 7	Probe 7	Actinobacter sp:Genospecies 3:Serovar 7:DSM 5908	99.9	Actinobacter sp:Genospecies 3:Serovar 133:DSM 5912	99.9
Probe 8	Probe 8	Pseudomonas aeruginosa:ATCC 27053:DEL	99.9	Pseudomonas aeruginosa:DSM 21817:DSM	99.9

Detected Species	Log(Score)
Lactobacillus plantarum DSM 1055_DSM	2.449
Lactobacillus plantarum DSM 2601_DSM	2.440
Lactobacillus plantarum DSM 20246_DSM	2.381
Lactobacillus plantarum DSM 2648_DSM	2.285
Lactobacillus plantarum DSM 13273_DSM	2.279
Lactobacillus plantarum DSM 12028_DSM	2.215
Lactobacillus plantarum ssp argenteratensis DSM 16365_DSM	2.206
Lactobacillus plantarum ssp plantarum DSM 20174T_DSM	2.025
Lactobacillus paraplantarum DSM 10641_DSM	1.992
Lactobacillus pentosus DSM 16366_DSM	1.950

- srovnání získaných dat s databází referenčních MALDI-TOF hmotnostních spekter známých mikroorganismů

MALDI Biotyper References

Global MBT Sites – **March 2016**

Globally:	2004
Europe:	1091
Americas:	437
US:	334
Canada:	40
Mexico:	16
Argentina:	10
Brazil:	20
Chile:	5
Colombia:	5
Ecuador:	1
Peru:	2
Puerto Rico:	3
Asia/Pacific:	396
Australia:	26
China/HongKong:	146
Japan:	122
New Zealand:	8
Singapore:	9
Philippines:	1
Vietnam:	2
South Korea:	45
Taiwan:	15
Thailand:	17
Malaysia:	5
IMEA:	51
India:	10
Israel:	7
Middle East:	18
Egypt:	7
Algeria:	1
Africa:	8

> 50 Million MALDI Biotyper Identifications p.a.

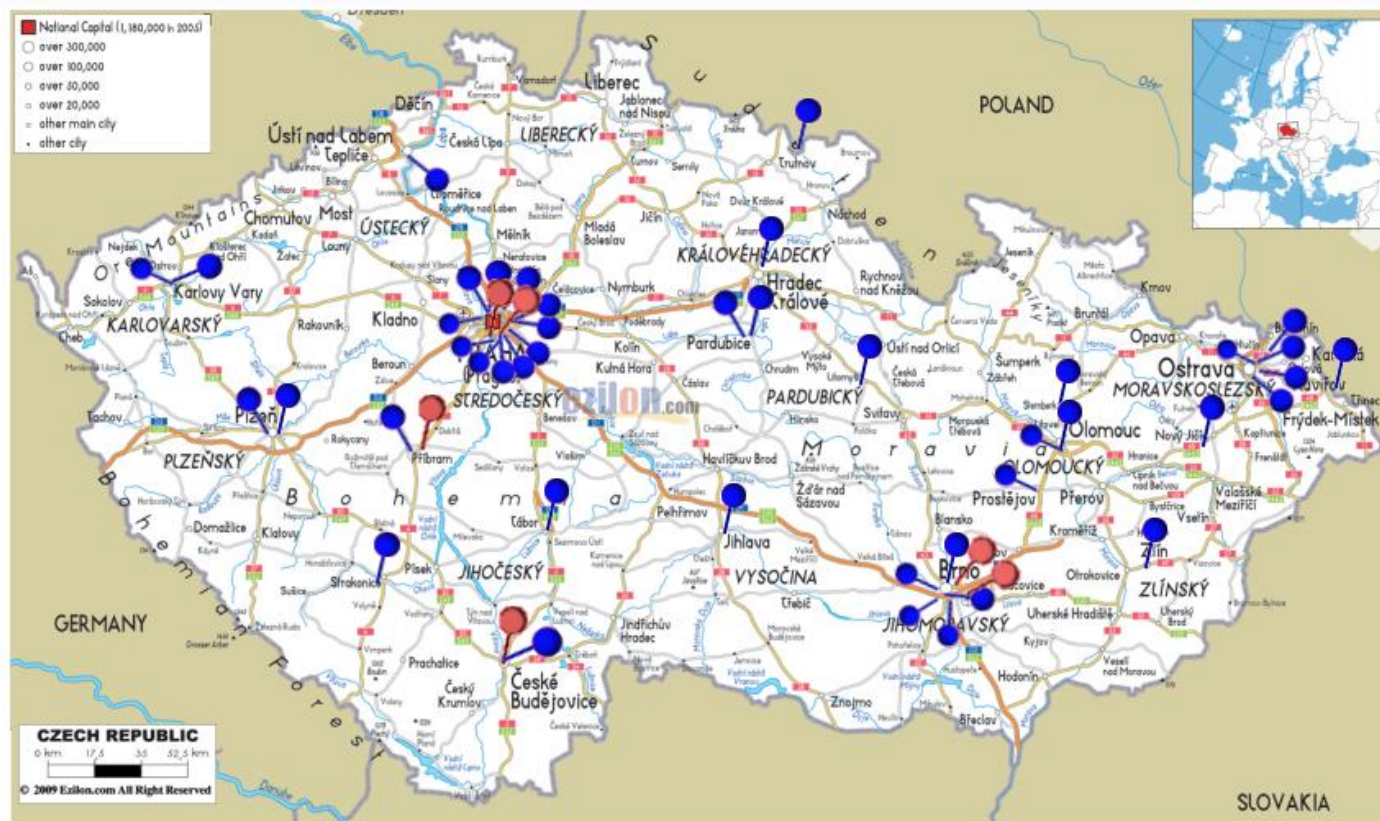
+490-500 MBT/year

MALDI-TOF MS v klinické diagnostice

Identifikace bakterií

Česká republika – celkem 49 MBT systémů (Červen 2016)
37x clinical, 2x public health, 3x veterinary, 1x university (+6x on big MALDI)

Chybí
Liberec, Klatovy, Kolín a okresní nemocnice

MBT systems

big MALDI systems

Výhody:

- doba analýzy ~ minuty
- identifikace na úrovni druhu (90 % klinických vzorků), případně i detailnější
- minimální náklady na analýzu
- identifikace vzorků s abnormálním fenotypem
- identifikace kvasinek, plísní a dalších mikroorganismů

Nevýhody:

- vysoká pořizovací cena
- problémy s rozlišením blízce příbuzných druhů
- identifikace ze směsných vzorků

- **pokud ve vzorku převažuje jeden kmen, i přímá analýza (bez kultivace) může vést k úspěšné identifikaci**
- **hemokultury** - diferenciální centrifugace
- krevní buňky jsou odstraněny při 500 rpm, bakterie získány při 14000 rpm a poté přímo analyzovány
- **bioterrorismus** – přímá MALDI-TOF MS analýza „podezřelého prášku“

MALDI-TOF MS v klinické diagnostice

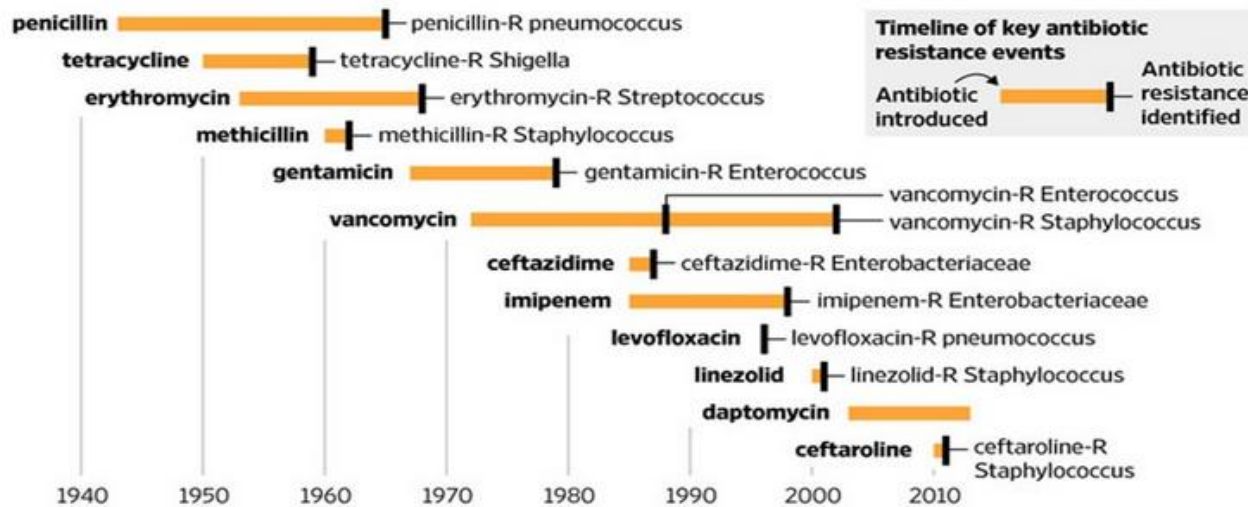
Identifikace bakterií

Antibiotická rezistence

The Rise of Resistance

Overuse of antibiotics in people and animals is leading to drug-resistant infections that help cause an estimated 2 million illnesses and 23,000 deaths a year in the U.S. alone, public health officials say.

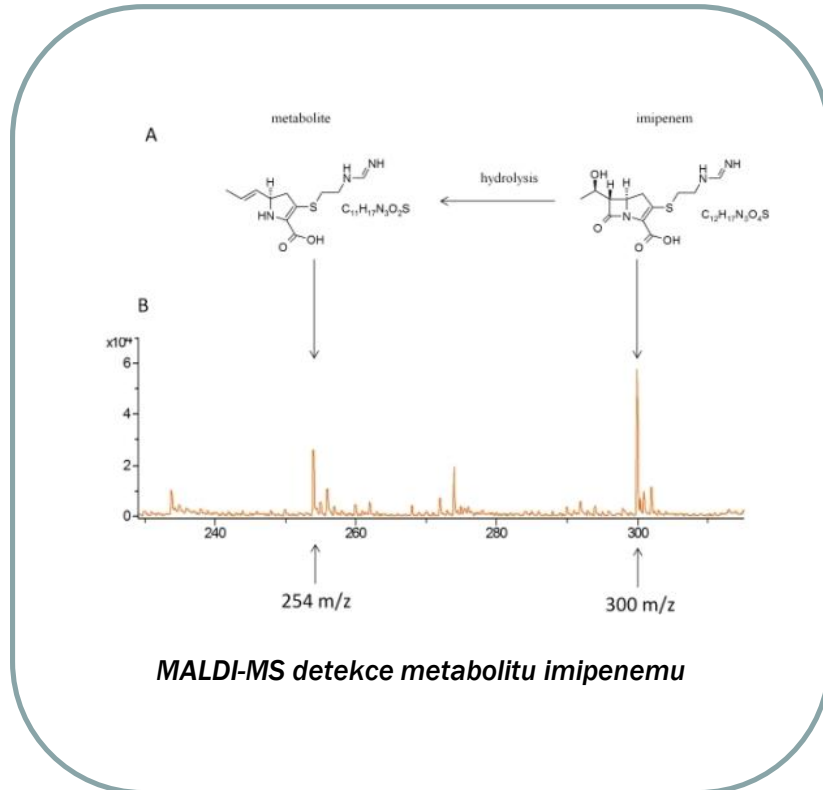

Notes: Data is as of 2013; penicillin was in limited use prior to widespread population usage in 1943.
Source: Centers for Disease Control and Prevention

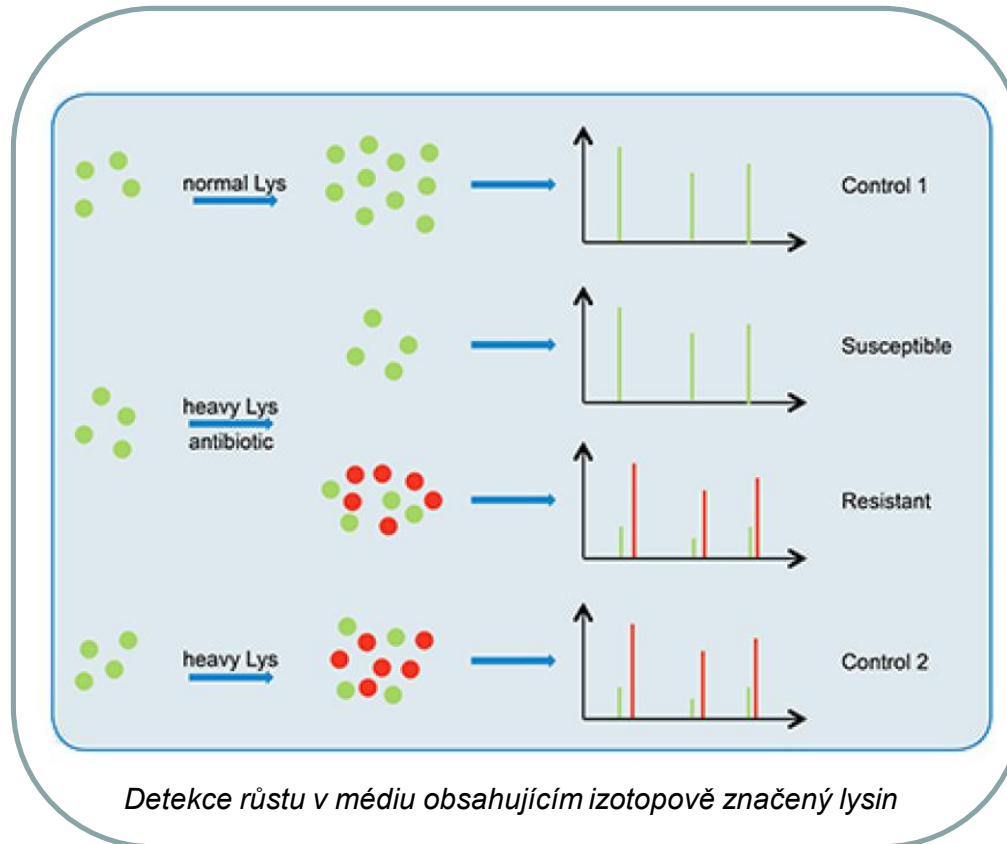
THE WALL STREET JOURNAL.

- **rezistence proti některým antibiotikům je spojena s přítomností specifických signálů v MALDI MS profilech** (přímou detekcí příslušných enzymů, proteinů exprimovaných z příslušných genů, nebo nepřímo na základě vyhodnocení celého spektra)
- **detekce MRSA na základě signálu peptidu PSM-mec** (Josten et al., Int J Med Microbiol 304 (2014) 1018-1023)

- rezistenci spojenou se změnou MW antibiotika lze rovněž sledovat pomocí MALDI MS
- inkubaci s antibiotikem lze provádět i přímo v kapce na vzorkovací desce spektrometru
- detekce v oblasti odpovídajících m/z , jiné MALDI matrice (Hrabák et al., J Clin Microbiol 49 (2011) 3222-3227)

- inhibici růstu je možné detekovat v proteinových profilech po kultivaci na izotopově obohacených médiích (Sparbier et al., J Clin Microbiol 51 (2013) 3741-3748).

1. Základní pojmy

2. Historie a princip MALDI-TOF MS

3. Identifikace proteinů pomocí MALDI-TOF MS

4. MALDI-TOF MS profilování v klinické diagnostice

5. Vývoj nové aplikace MALDI-TOF MS profilování

- **materiál podobný/shodný s analyzovaným systémem**
- **materiál levný a stabilní**
- **materiál dostupný kdykoli a v neomezeném množství**

- **volba extrakčního postupu**
- **volba MALDI matrice, včetně rozpouštědla a nanášecí metody na vzorkovací desku**
- **volba režimu detekce: pozitivní/negativní mód; lineární/reflektronový mód**

- **metoda umožňující detekci většího počtu relevantních signálů**
- **metoda poskytující opakovatelné/reprodukovatelné výsledky**
- **metoda rychlá, levná, jednoduchá, snadno dostupná**

- **kombinace separačních technik s MS analýzou peptidů (po proteolýze proteinů) umožňuje identifikovat a kvantifikovat v biologických materiálech tisíce proteinů**
- **na základě přímé MALDI-TOF MS analýzy proteinů jsou v klinické diagnostice rutinně identifikovány bakterie a další typy patogenů**
- **během vývoje analytické metody je nutné od začátku zvažovat praktické aspekty jejího využití**